

Sveriges Television AB
105 10 Stockholm
T +46 8 784 00 00
Org nr 556033-4285

Regeringen
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm
KU/2018/01387/MF

Stockholm 2018-10-19

Yttrande över betänkande

Sveriges Television överlämnar härmed sitt yttrande över betänkandet *"Ett oberoende public service för alla – nya möjligheter och ökat ansvar"* (SOU 2018:50)

Anna-Karin Celsing
Styrelseordförande

Hanna Stjärne
VD

Sammanfattning

Ändamålsenlig reglering av public service

SVT delar utredningens analys om att nuvarande struktur för sändningstillstånd, anslagsvillkor och beslut om tillgänglighet i stort sett fungerar väl. Tillgänglighetsbeslutets längd bör harmoniseras med sändningstillståndets längd.

SVT tillstyrker utredningens förslag att definitionen av kärnverksamhet utökas till att även omfatta tillhandahållanden av radio- och tv-program på bolagens egna plattformar, men det bör framgå tydligt att kärnverksamheten också omfattar tillhandahållanden av inslag och klipp av rörlig bild respektive ljud.

SVT delar utredningens bedömning att villkoret om god balans mellan verksamheterna bör kvarstå oförändrat.

Regleringen av sidoverksamheten som finns i dag är strikt och kraven gällande denna har ökat över tid. SVT ser inte behov för ytterligare reglering.

SVT tillstyrker förslaget om att samma innehållsvillkor som ställs i marknätet bör ställas även i tråd vid en onlinereglering. Denna reglering bör inte bli mer detaljerad eller innehålla andra krav än för marknätet. Såväl rörlig bild som text bör kunna granskas.

SVT instämmer i utredningens bedömning att man bör se över möjligheten för en sammanhållen reglering av public service-uppdraget. Oavsett hur uppdraget ges är det av stor vikt att de innehållsvillkor som får ställas upp framgår av lag, liksom att programvillkoren måste godkännas av public service-bolagen.

Var ska public service finnas?

SVT bejakar utredningens bedömning att kravet fortsatt ska vara att nå 99,8 procent av den fast bosatta befolkningen, men täckningskravet genom specifikt marknätet kan bli problematiskt mot slutet av tillståndperioden. SVT instämmer i utredningens bedömning att man under kommande tillståndperiod bör se över marknätets roll för sändningar av tv.

SVT delar utredningens bedömning att SVT bör liksom i dag sända fyra kanaler, men anser att SVT bör ges flexibilitet gällande hur kanalerna distribueras. Det bör även vara möjligt för SVT att upphöra med parallellsändningarna oavsett om en övergång till modernare sändningsteknik genomförs eller ej.

SVT delar utredningens bedömning att public service-bolagen bör få använda de distributionsplattformar som behövs för att nå publiken med de linjära sändningarna, men bedömningen bör även omfatta on demand. Mot bakgrund av konsolideringen på telekommarknaden och den stora marknadskraft som de globala distributionsplattformarna utgör vill SVT även peka på behovet av reglering som värnar allmänhetens tillgång till och möjlighet att upptäcka medieinnehåll från public service.

SVT delar utredningens bedömning att produktion och distribution ska ha hög säkerhet, men en mer omfattande analys av onlinedistributionen ur ett beredskaps- och säkerhetsperspektiv bör göras.

SVT välkomnar att frågan om ett teknik neutralt uppdrag som innebär att public service-bolagen själva råder över hur innehållet distribueras och tillgängliggörs för publiken analyseras längre fram.

SVT anser att det är olämpligt att reglera hur bolagen ska förhålla sig till sociala medier och distributionsplattformar. Utredningens bedömning att sociala medier i huvudsak ska användas för att informera om utbudet och interagera med publiken är dock i linje med SVT:s strategi. SVT tillgängliggör generellt inte program och tjänster exklusivt via sociala medier. Undantag bör göras för grupper som är *svåra* att nå. SVT anser att principen om dialog och marknadsföring inte bör gälla för distributionsplattformar. Det ges motstridiga besked i olika delar av utredningen om hur bolagen ska förhålla sig till distributionsplattformar.

SVT delar bedömningen att programbolagen bör ha öppna och tydliga riktlinjer gällande hur man använder sig av sociala medier.

Vad ska public service göra och tillsammans med vem?

SVT delar utredningens bedömning att det breda innehållsuppdraget bör bestå. Det breda uppdraget är en förutsättning för att SVT ska kunna vara relevant för allmänheten och bidra till sammanhållning i samhället.

SVT delar utredningens bedömning att speglingsuppdraget är centralt för public service-verksamhetens roll som sammanhållande kraft i samhället. Detta bör betonas i uppdraget.

SVT delar utredningens bedömning att folkbildning fortsatt bör vara en central del av uppdraget och att medie- och informationskunnighet ingår i detta.

SVT delar utredningens bedömning att bolagen ges större flexibilitet gällande val av plattform för barn och unga. En större del av utbudet online bör kunna tillgodoräknas för barn och unga. Att det finns en flexibilitet över tid hur stor del av de egna tjänsterna online som kan tillgodoräknas är särskilt viktig för denna målgrupp.

SVT tillstyrker förslaget att SR och SVT ska stärka sin journalistiska bevakning i svagt bevakade lokala områden. För att möjliggöra detta är den ekonomiska förstärkningen en förutsättning. SVT:s journalistik ska vara oberoende och spegla hela landet. Därför bör det vara upp till bolagen att definiera vad som menas med svagt bevakade områden.

SVT har ett ansvar för att bidra till mediemångfalden och delar utredningens avsikt med förslaget. Frågan bör hanteras genom dialog med kommersiella medier och public service.

SVT delar utredningens bedömning att SR och SVT ska bedriva nyhetsverksamheten med fokus på ljud/rörlig bild till viss del, förutsatt att det tydliggörs att också andra mediala verktyg har en betydande roll att spela. Man bör tydligt betona att SVT ska tillhandahålla en multimedial nyhetstjänst som svarar mot publikens olika behov, men inom ramen för denna ska SVT särskilt utveckla nyhetsverksamheten i form av rörlig bild.

SVT tillstyrker utredningens förslag om att utbudet på samiska, finska, meänkieli och romani chib ska uppgå till minst samma nivå som 2019, samt att jiddisch ska öka. Kvalitetskravet kommer dock redan till uttryck i sändningstillståndet. SVT delar bedömningen att bolagen fortsatt bör kunna fördela ansvaret mellan sig.

SVT delar utredningens bedömning om större flexibilitet att välja plattformar för minoritets- och teckenspråk.

SVT delar bedömningen att kravet att SR och SVT ska beakta behoven hos personer med funktionsvariation inkluderar nyhetsverksamheten.

SVT delar utredningens bedömning att SVT fortsatt ska bidra till utvecklingen av svensk film. SVT anser också att den nya filmpolitiken bör utvärderas.

SVT tillstyrker i huvudsak utredningens förslag att SVT ska redovisa hur man avser satsa på svensk film, men anser att förhandsredovisningarna borde riktas mot branschen snarare än regeringen samt delas upp i kortare tidsperioder.

SVT tillstyrker utredningens förslag att programbolagen ska stärka en livskraftig produktionsmarknad. Inga nya kvoter bör införas.

Förhandsprövning av nya tjänster

SVT delar inte utredningens bedömning gällande förhandsprövningen. SVT anser att förhandsprövningen bör avskaffas. De förändringar som utredningen föreslår i detta kapitel är ett ingrepp i public services oberoende. SVT delar inte utredningens bedömningar utan anser att förhandsprövningen strider förslaget mot yttrandefrihetsgrundlagens censurförbud, skydd för den redaktionella friheten och dess bestämmelser om etableringsfrihet. SVT anser inte heller att förhandsprövningen är relevant för en svensk kontext. SVT vidhåller att det endast är om public service vill gå utanför det uppdrag som givits av riksdagen som en prövning ska genomföras och då i en öppen och transparent process.

Då SVT anser att förhandsprövningen bör avskaffas, avstyrker SVT även de andra förslagen i denna del. Där ingår att berörda intressenter ska ha möjlighet att anmäla public services aktiviteter för förhandsprövning, något som skulle göra att kommersiella intressen och strategier ges en direkt möjlighet att påverka public service och riskerar att leda till en allt mer detaljerad styrning från regering och myndigheter. Tolkningsföreträdet för uppdraget bör liksom i dag ligga hos public service-bolagen.

SVT avstyrker även förslaget om kortad försöksperiod.

Uppföljning och redovisning

SVT delar utredningens bedömning att bolagen bör ha möjlighet att tillgodoräkna sig en viss andel av verksamheten genom tråd vid uppfyllandet av public service-uppdraget. SVT tillstyrker även utredningens förslag om redovisning i denna del.

SVT tillstyrker till viss del utredningens förslag om att uppdraget huvudsakligen ska utföras i marknätet, men anser att kravet bör formuleras på ett sådant sätt att det över tid finns en ökad flexibilitet gällande hur stor del av onlineverksamheten som kan tillgodoräknas.

SVT anser att det vore lämpligare med en årlig mer övergripande uppföljning av public service-verksamheten.

SVT tillstyrker utredningens förslag om public service-dialog delvis, men anser att fler aktörer bör bjudas in till dialogen, från akademi och intresseorganisationer för de grupper public service har särskilda uppdrag för.

SVT tillstyrker förslaget om redovisning av intäkter vid sidan av avgiftsmedlen till viss del, men anser att kravet inte bör formuleras som att SVT ska "specificera" de kommersiella samarbetena eftersom det riskerar att leda till tolkningsproblem. SVT tillstyrker utredningens förslag att redovisa hur oberoendet säkerställs vid kommersiella samarbeten.

Förvaltningsstiftelsens styrelse, ägarroll och finansiering

SVT tillstyrker utredningens förslag och bedömningar i denna del.

Ekonomiska förutsättningar

SVT tillstyrker utredningens förslag gällande uppräknigen, men vill peka på ett antal ekonomiska frågor och vägval när det gäller resurstilldelningen. Mot bakgrund av ökade samhällsbehov inom bland annat journalistik, den globala konkurrensen som svenskt tv-innehåll möter inom framför allt drama, barn och fakta, ökade krav på säkerhet och beredskap samt omfattande kostnader för tv för parallella verksamheter i online och broadcast finns det anledning att överväga ytterligare resursförstärkning

SVT delar utredningens bedömning om sponsring. SVT delar också bedömningen att sponsringen ska redovisas på ett transparent sätt, men att det inte krävs någon skärpning mot dagens krav på redovisning. Om krav på minskad exponering införs riskeras möjligheten att tillhandahålla evenemang.

3. Ändamålsenlig reglering av public service

3.3.1 Förslag: Nuvarande struktur med sändningstillstånd, anslagsvillkor och beslut om tillgänglighet för respektive programbolag ska i huvudsak bestå under den tillståndsperiod som inleddes 2020.

SVT delar utredningens analys om att nuvarande struktur för sändningstillstånd, anslagsvillkor och beslut om tillgänglighet i stort sett fungerar väl. Tillgänglighetsbeslutets längd bör harmoniseras med sändningstillståndets längd.

Utredningens förslag om att anslagsvillkoren ska gälla för hela perioden i stället för att som i dag kunna ändras från år till år är positivt då det ökar programbolagens oberoende. Och möjligheterna att planera bolagets verksamhet och investeringar.

I dag fattas tillgänglighetsbeslutet för en kortare tidsperiod än sändningstillståndet, tre år i taget. Även i detta avseende finns det för verksamhetens planering skäl att ändra ordningen så att tidslängden för sändningstillstånd och tillgänglighetsbeslut harmoniseras. Om systemet fortsätter som i dag kan det bli problem om tillgänglighetskraven ökar, men detta inte har planerats för i budgeten. Om det föreslagna finansieringssystemet införs kommer de ekonomiska förutsättningarna att sättas för hela tillståndsperioden.

Det är viktigt att det särskilda tillgänglighetsbeslutet inte blir för detaljerat, bland annat gällande vilka plattformar som tillgänglighetstjänsterna ska finnas på. Tillgänglighetstjänsterna bör finnas där det är rationellt och bäst för användarna.

3.3.2 Förslag: Definitionen av kärnverksamhet utökas till att även omfatta tillhandahållanden av radio- och tv-program på bolagens egna plattformar som finns på fritt tillgängliga och öppna delar av internet.

SVT tillstyrker utredningens förslag, men det bör framgå tydligt att kärnverksamheten också omfattar tillhandahållanden av inslag och klipp av rörlig bild respektive ljud.

Kärnverksamheten omfattar program på företagens egna plattformar. Detta är i linje med den tolkning som bolagen har gjort under nuvarande sändningstillstånd. Det är rimligt att kärnverksamheten enbart omfattar innehåll på de egna tjänsterna, som programbolagen har kontroll över, och inte sändningar och tillgängliggörande på andras plattformar. SVT väljer att använda uttrycket "egna tjänster" snarare än "egna plattformar" eftersom det senare ofta används för att beskriva tjänster där andra kan lägga upp material. På de egna tjänsterna äger SVT redaktörskapet fullt ut.

För att framtidssäkra definitionen är det önskvärt att det tydligt framgår att kärnverksamheten också omfattar tillhandahållanden av inslag och klipp av rörlig bild respektive ljud och inte bara program. Ser man till nyhetsverksamheten produceras stora mängder inslag med rörlig bild.

SVT instämmer i utredningens bedömning att dagens definition av kompletterande verksamhet är tillräckligt tydlig. All verksamhet som inte är kärnverksamhet enligt definitionen och heller inte sidoverksamhet är kompletterande verksamhet, förutsatt att verksamheten syftar till att utveckla och stödja kärnverksamheten och förbättra möjligheterna för allmänheten att tillgodogöra sig denna, så som slås fast i de nuvarande anslagsvillkorens punkt 2. Den ska också utgå från och ha en tydlig koppling till kärnverksamheten samt balans ska

gälla dem emellan (Anslagsvillkor 2018, punkt 10). Definitionen tillsammans med de nämnda kraven innebär en tydlig reglering.

3.3.3. Bedömning: Anslagsvillkoret om god balans mellan kärnverksamhet och kompletterande verksamhet bör kvarstå oförändrat. Med god balans bör också förstås god balans mellan olika kärnverksamheter.

SVT delar utredningens bedömning att villkoret om god balans mellan verksamheterna bör kvarstå oförändrat.

Vad som avses med god balans går inte att slå fast i timmar eller kronor. Generellt sett går det inte att särredovisa kostnader för kärnverksamhet och kompletterande verksamhet. Balans bör därför tolkas på de sätt som SVT gjort under innevarande tillståndsperiod och som godkänts av Granskningsnämnden. Exempelvis bör ingen verksamhet tillåtas bli alltför dominerande eller påverka andra verksamheter negativt. Balans är inget fast begrepp utan något som behöver ses i ljuset av användarbeteenden, medieutveckling och publikens behov.

3.3.4 Bedömning: Det finns inte behov av att reglera sidoverksamheten ytterligare.

SVT delar utredningens bedömning att sidoverksamheten inte behöver regleras ytterligare och anser att det bör tydliggöras att det är sidoverksamheten som helhet som ska bära sina kostnader.

Regleringen av sidoverksamheten som finns i dag är strikt och kraven gällande denna har ökat över tid. SVT ser inte behov för ytterligare reglering.

Separationen av sidoverksamhet från övriga verksamheter har sin grund i EU:s statsstödsregler. Syftet är att säkerställa att kommersiell verksamhet inte subventioneras med avgiftsmedel. Med anledning av detta finns det anledning att förtydliga att kravet att verksamheten ska bära sina egna kostnader bör gälla sidoverksamhet som helhet. I dag tolkar Granskningsnämnden kravet som att varje enskild del – till exempel fastighet, rättighetsförsäljning, rekvisita – måste gå med vinst varje enskilt år. Sidoverksamheten ska bedrivas på kommersiella villkor, men SVT anser att i kommersiella villkor ingår att enskilda delar av verksamheten kan gå med förlust enskilda år, utan att verksamheten för den skull är icke-kommersiell eller icke konkurrensneutral. Kravet bör alltså var att *sidoverksamheten* ska bära sina kostnader.

3.4 Förslag: Om grundlagsändringar genomförs som medger dels ett teknikneutralt uppdrag för public service, dels en möjlighet att granska innehåll i tråd, ska public service-bolagens programverksamhet genom tråd från och med 2023 omfattas av samma innehållsvillkor som sändningarna i marknätet. En kompletterande reglering ska genomföras genom ett särskilt regeringsbeslut som kompletterar sändningstillstånden.

SVT tillstyrker förslaget om att samma innehållsvillkor som ställs i marknätet bör ställas även i tråd vid en onlinereglering. Denna reglering bör inte bli mer detaljerad eller innehålla andra krav än för marknätet. Såväl rörlig bild som text bör kunna granskas.

Innehållsvillkoren bör i tillämpliga delar vara desamma för marknät och online, men en åtskillnad bör göras när det gäller uppföljningen och granskningen av olika typer av krav. De programrelaterade villkoren, så som kraven på opartiskhet och saklighet bör självfallet i tillämpliga delar kunna granskas i efterhand för såväl marksändningar som tillgängliggöranden online. Tillståndskraven som gäller innehållet på ett mer övergripande plan, exempelvis kulturuppdraget, bör däremot bedömas på helheten, det vill säga marksändningar/tillgängliggöranden online sammantaget. Varje innehållskrav ska självfallet behöva uppfyllas i sin helhet däremot inte nödvändigtvis *både* på internet och i marknätet.

Med en onlinereglering införs också möjligheten att anmäla och granska innehåll i tråd. Som utredningen slår fast i 5.2.5 kan SVT använda sig av både video och text i sin verksamhet. Det är då rimligt att regleringen utformas på ett sådant sätt att granskningen inte omfattar enbart program och rörliga inslag/klipp utan också i tillämpliga delar textformat.

Utredningen föreslår att den kompletterande regleringen genomförs som ett särskilt regeringsbeslut. Detta förslag är svårt att utvärdera eftersom det till stor del beror på grundlagsutredningens slutsatser om hur en kompletterande reglering bäst formuleras. Det är dock av stor vikt att sändningstillståndet för marknätet inte behöver omprövas då en onlinereglering införs. Precis som marknätstillståndet bör en kompletterande reglering kräva att det finns lagstöd för de krav som ställs upp samt ett godkännande från bolagen.

SVT har tillsammans med pressens organisationer, de andra public service-bolagen, Journalistförbundet, Publicistklubben och TV4 lämnat förslag till hur regleringen bör ändras för att möjliggöra en mer enhetlig självreglering. Regleringen av SVT bör därför utformas så att den skapar förutsättningar för den gemensamma medieetiken att prövas inom ramen för ett och samma självregleringssystem.

3.5 Bedömning: På lång sikt och under förutsättning att public service-verksamhet genom tråd kan regleras finns olika alternativ för en mer sammanhållen och ändamålsenlig reglering av public service-uppdraget. Oavsett val av alternativ måste de innehållsvillkor som får ställas upp i styrdokumentet framgå av lag. De programrelaterade villkoren måste godkännas av public servicebolagen.

SVT instämmer i utredningens bedömning att man bör se över möjligheten för en sammanhållen reglering av public service-uppdraget. Oavsett hur uppdraget ges är det av stor vikt att de innehållsvillkor som får ställas upp framgår av lag, liksom att programvillkoren måste godkännas av public service-bolagen.

Att se över en sammanhållen reglering bör vara en uppgift för en utredning under kommande sändningstillståndsperiod.

Även om public service-bolagen formellt ska godkänna tillstånden så är, till skillnad från fallet i en del andra länder, inte riksdagsbeslutet en utgångspunkt för en förhandling mellan regering och bolag kring den exakta utformningen av villkoren. Det innebär att när riksdagsbeslut tagits om riktlinjer för nästkommande tillståndsperiod är det svårt för regeringen att justera även enskildheter där det finns högst rationella skäl för en justering. SVT önskar en möjlighet till dialog kring enskilda konkreta villkorsformuleringar i sändningstillstånd och anslagsvillkor för att undvika risken för tolknings- eller genomförandeproblem. Detta blir än viktigare när kraven ska gälla för alla plattformar (vilket innebär att kraven delvis kommer behöva tolkas och formuleras på nya sätt, se 7.2.1) och under en längre sändningstillståndsperiod.

4. Var ska public service finnas?

4.2.1 Bedömning: Public service-företagens sändningar ska även fortsättningsvis nå minst 99,8 procent av den fast bosatta befolkningen via marknät.

SVT bejakar utredningens bedömning att kravet fortsatt ska vara att nå 99,8 procent av den fast bosatta befolkningen, men täckningskravet genom specifikt marknätet kan bli problematisk mot slutet av tillståndsperioden. SVT instämmer i utredningens bedömning att man under kommande tillståndsperiod bör se över marknätets roll för sändningar av tv.

Teknikutveckling, medieanvändning och bredbandsutveckling gör en översyn av marknätet och public services framtida distribution till en allt mer angelägen fråga. Fortfarande sker merparten av tittandet i broadcast, som kan förväntas ha en stark ställning en tid till, men det är allt fler som enbart tar del av SVT online och som aldrig gör det genom broadcast. Antalet som har marknätet som primär lösning för att ta emot tv minskar. Den tekniska tillgängligheten till public service i dagläget är högre via bredband än via marknätet, både om man avser täckningsgrad och om man avser faktisk användning. Utöver marknätets relevans för mottagning av tv finns också ekonomiska aspekter som motiverar en översyn. Det finns en risk att kommersiella aktörer lämnar marknätet under nästkommande tillståndsperiod. Det är orimligt att SVT i sådant läge skulle behöva använda avgiftsmedel för att finansiera en kraftigt utökad del av Teracoms fasta kostnader som är kopplade till upprätthållande av marknätsinfrastrukturen. En sådan omfördelning av kostnader skulle ha negativa konsekvenser för publiken eftersom pengarna skulle tas från programinnehåll och journalistik.

SVT:s säkerhets- och beredskapskrav utgår från marknätet som har en robusthet som andra distributionsformer saknar. Samtidigt går det inte att bortse från att onlinedistributionens betydelse vid kris ökar. När det händer något allvarligt i samhället tar många upp mobilen och förväntar sig att information kan nås där. SVT gör investeringar för att säkra onlinedistributionen så långt möjligt, men är beroende av ett antal distributörer och gatekeepers för att innehållet ska nå publiken. Man bör därför se över hur samhället säkrar möjligheten att ställa krav liknande vidaresändningsplikten på den moderna tidens gatekeepers, oavsett om det är globala distributionsplattformar eller inhemska operatörer, se 4.2.3. Även möjligheterna att upptäcka public service-utbudet bör stärkas. Därutöver bör frågan om public services närvaro i ett eventuellt samhällsnät ses över.

Det finns ett ökat behov av en samlad plan för marknätets framtid och hur public services framtida distribution kan säkras. Frågorna kräver långsiktig planering och en samsyn från de involverade aktörerna. Planen bör anpassas till att en grundlagsändring som möjliggör en onlinereglering kan träda i kraft 2023.

Mot bakgrund av teknikutveckling och medieanvändning anser SVT att kravet på att sändningarna ska ha ett täckningskrav på minst 99,8 procent bör kvarstå, men att det åtminstone vid 2023 bör ske en förändring så att en minskning av kravet på täckning via specifikt marknätet kan ske om det är samhälleligt och publikt motiverat.

4.2.2 Bedömning: SVT bör liksom i dag sända fyra kanaler i standardupplösning i marknätet och två av dessa kanaler även i HD-kvalitet. Om SVT vill sända ytterligare permanenta programtjänster i marknätet får tillstånd sökas hos regeringen. En övergång till modernare sändningsteknik i marknätet som innebär att SVT kan sända fyra programtjänster i HD-kvalitet

med 99,8 procents täckning bör genomföras under förutsättning att det råder en samsyn mellan marknätets aktörer och Myndigheten för press, radio och tv om en övergång, samt att tittarnas intressen kan tas tillvara.

SR bör i analoga marksändningar (FM) fortsatt sända i samma omfattning som i dag. SR bör självt avgöra om företaget ska bedriva digitala ljudradiosändningar och i så fall ansöka om tillstånd hos regeringen.

UR bör även fortsättningsvis sända ljudradio- och tv-program med utnyttjande av SVT:s och SR:s sändningsutrymme enligt överenskommelse bolagen emellan.

SVT delar utredningens bedömning att SVT liksom i dag bör sända fyra kanaler, men anser att SVT bör ges flexibilitet gällande hur kanalerna distribueras. Det bör även vara möjligt för SVT att upphöra med parallellsändningarna oavsett om en övergång till modernare sändningsteknik genomförs eller ej.

Den snabba medieutvecklingen och förändrade mediebetenden talar emot att SVT ska bindas vid att ett visst antal kanaler ska sändas i marknätet. Kravet bör i stället formuleras som att SVT bör sända minst fyra kanaler, men att det finns en flexibilitet i hur dessa distribueras, i synnerhet efter att en eventuell grundlagsändring genomförts som möjliggör en onlinereglering. Distributionen bör då anpassas efter vad som är publikt och ekonomiskt motiverat.

SVT bör även ha en flexibilitet att avstå från fortsatta parallellsändningar i olika kvalitet. Om sändningarna i marknät kvarstår för en längre tid är det motiverat att så snart som möjligt övergå till sändningar i DVB-T2. SVT kan då sluta med parallellsändningarna och sända enbart i HD. Detta skulle kunna leda till lägre distributionskostnader för marknätssändningarna samtidigt som sändningsutrymme skulle frigöras för andra aktörer. Det är av stor vikt att en övergång görs tillsammans med kommersiella medier som sänder via marknätet eftersom en sådan förändring kommer att kräva att vissa hushåll byter ut tv-apparater som inte stödjer den nya tekniken. SVT för samtal med Teracom och de andra aktörerna i marknätet för att bedöma vilken väg som är lämpligast framåt. Om det blir aktuellt med en övergång till modernare sändningsteknik är dock avhängigt andra överväganden gällande marknätets framtid och förväntade livslängd. Om en T2-migrering inte bedöms rimlig, bör det oavsett finnas en flexibilitet för att SVT ska ha möjlighet att upphöra med de kostsamma parallellsändningarna i både standardupplösning och HD.

SVT bör fortsatt ha rätt att disponera en frekvenskanal (multiplexer) så som företaget bedömer är effektivast. Eftersom de krav som ställs på SVT:s sändningar avseende utökad täckning (99,8%) samt extra hög tillgänglighet och redundans påverkar hela den multiplexer som SVT:s kanaler utnyttjar, är det rimligt att SVT också själva förfogar över hela denna sändningskapacitet med fortsatt möjlighet att upplåta delar av multiplexen till annan användning om man bedömer det lämpligt.

4.2.3 Bedömning: Utöver marksändningarna bör public service-företagen få använda de distributionsplattformar som behövs för att nå publiken med sina linjära sändningar. Programföretagen bör fortsätta utveckla och använda sina egna plattformar för att tillgängliggöra sitt programinnehåll on demand.

SVT delar utredningens bedömning att public service-bolagen bör få använda de distributionsplattformar som behövs för att nå publiken med de linjära sändningarna, men

bedömningen bör även omfatta on demand. Mot bakgrund av konsolideringen på telekommarknaden och den stora marknadskraft som de globala distributionsplattformarna utgör vill SVT även peka på behovet av reglering som värnar allmänhetens tillgång till och möjlighet att upptäcka medieinnehåll från public service.

SVT använder sig av en mängd distributionsplattformar för att publiken ska kunna ta del av SVT:s innehåll linjärt. Utöver marksändningarna nås SVT linjärt genom internet, kabel, IPTV och satellit. Det är också absolut nödvändigt att använda distributionsplattformar för att publiken ska kunna ta del av SVT:s on demand-innehåll. Publiken lägger begränsad relevans vid den specifika distributionsformen utan väntar sig att SVT ska finnas på de plattformar som de använder för att se rörlig bild, om det så handlar om kabel-tv eller genom en app i en smart-tv eller genom en set-top-box. Man kan ladda ner SVT Play i digitala mediaspelare som Apple TV och Chromecast. Så ser dagens distribution av tv-innehåll ut och friheten att använda distributionsplattformar bör därför också gälla on demand-tjänsterna och inte bara de linjära sändningarna. Ett förtydligande bör därför vara *”Utöver marksändningarna bör public service-företagen använda de distributionsplattformar som behövs för att nå publiken med sitt innehåll linjärt och on demand”*. Det finns ur SVT:s perspektiv ingen motsättning mellan det påståendet och ett starkt fokus på utveckling av de egna tjänsterna för tillgängliggörandet av programinnehåll on demand.

SVT välkomnar att utredningen inte föreslår några tvingande krav på vilka plattformar programbolagen ska finnas på utan att det är upp till företagen att välja de plattformar som är relevanta. Tvingande krav skulle kunna medföra att SVT finns på plattformar som inte är relevanta för publiken eller sätta bolaget i en sämre förhandlingsposition. Publiken skulle få mindre valuta för public service-avgiften och paradoxalt nog skulle tillgängligheten minska.

SVT arbetar i största möjliga utsträckning med öppna och etablerade standarder. SVT verkar för att främja gemensamma standarder, bland annat genom att ha varit drivande i framtagandet av hbb-tv eftersom det innebär att utvecklingskostnader kan minskas genom att man inte behöver utveckla specifika lösningar för olika smart-tv-leverantörer. Detta är till nytta för hela tv-branschen.

Just nu pågår både vertikal och horisontell konsolidering bland operatörer och innehållsbolag. Detta riskerar ha betydande negativ effekt på SVT:s möjlighet att nå ut via olika aktörer. Det gör även att SVT:s förhandlingsmöjligheter försvagas ytterligare. Denna utveckling, tillsammans med den enorma marknadskraft som de globala distributionsplattformarna utgör, finns behov av reglering som värnar allmänhetens tillgång till och möjlighet att upptäcka medieinnehåll från public service. Det är viktigt att bland annat dessa frågor behandlas av den pågående radio- och tv-lagsutredningen *”Genomförandet av ändringar i AV-direktivet och översyn av radio- och tv-lagen i vissa andra delar”* (Dir. 2018:55). Nätneutraliteten är en annan viktig komponent som garanterar att bland annat mediebolag inte blockeras av enskilda operatörer. Även vidaresändningsplikten är fortsatt nödvändig, men kan behöva utvidgas till att också omfatta on demand-tjänster i slutna nät, där nätneutraliteten inte gäller. Reglering kan även krävas för att undvika bland annat en orimlig diskriminering av enskilda aktörer hos dominerande plattformar som Google. SVT har pekat på behovet av en skyddande reglering för företagsanvändare i samband med den av EU-kommissionen föreslagna förordningen om främjande av rättvisa villkor och transparens för företagsanvändare av onlinebaserade förmedlingstjänster.

4.2.4 Bedömning: Programföretagen ska upprätthålla en hög säkerhet för produktion och distribution och ställa höga krav på de företag som anlitas för att programutbudet ska nå allmänheten. I de årliga beredskapsplaner som företagen, efter samråd med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, lämnar till regeringen bör distributionen via internet särskilt beaktas ur ett beredskaps- och säkerhetsperspektiv.

SVT delar utredningens bedömning att produktion och distribution ska ha hög säkerhet, men en mer omfattande analys av onlinedistributionen ur ett beredskaps- och säkerhetsperspektiv bör göras.

Det är grundläggande att publiken kan nå public service både i vardag och i kris. Efter flera påfrestande händelser på vårt samhälle har vi kunnat se att folk vänder sig till public service för att få information. I samband med terrorattacken på Drottninggatan i Stockholm 2017 och bränderna sommaren 2018 var SVT det viktigaste mediet för mer information. Detta inskräpper också vikten av att SVT finns tillgängligt för publiken på en rad distributionsplattformar och att lämplig accessreglering finns på plats.

SVT anser att utredningens bedömning att distributionen via internet ska beaktas i de årliga beredskapsplanerna pekar i rätt riktning, men är otillräcklig. Så som beskrivits tidigare är det av stor vikt att en mer omfattande analys görs av hur produktion och distribution online kan garanteras. Detta är en angelägen fråga både med anledning av att fler har tillgång till internet än till tv och att public service efter 2023 kan komma att få en onlinereglering. Dagens lösningar är i hög grad utformade för en annan tids medieanvändning och med en annan tids tekniska lösningar. Förslaget, så som det är formulerat, tar inte heller tillräcklig hänsyn till att SVT inte kan garantera eller ställa krav på säker distribution över internet på det sätt som SVT har möjlighet att ställa krav på Teracom när det gäller marknätet.

I ett modernt beredskapsuppdrag ligger inte enbart distributionsfrågan, utan verksamheten måste ses i sin helhet och stor hänsyn måste tas till de behov som samhället har även i krissituationer i fredstid. Ett exempel på det är att internettjänsten SVT Nyheter i allt ökad grad fyller en central roll som beredskapskanal vid större incidenter, både lokalt/regionalt och nationellt. Detta har också betydelse för utformningen av nästkommande VMA-avtal.

Även andra delar av SVT:s beredskapsroll behöver justeras eller ses över. Exempelvis finns det anledning att se över delar av de skrivningar som nu återfinns i §22–24. Kulturdepartementet har meddelat att frågan kommer att behandlas i särskild ordning och SVT avser att återkomma med mer utförliga resonemang inom ramen för den processen.

4.2.5 Bedömning: Ett teknikneutralt uppdrag som innebär att public service-företagen själva råder över hur innehållet distribueras och tillgängliggörs för publiken kan övervägas på längre sikt.

SVT välkomnar att frågan om ett teknikneutralt uppdrag som innebär att public service-bolagen själva råder över hur innehållet distribueras och tillgängliggörs för publiken analyseras längre fram.

Ett teknikneutralt uppdrag bör rimligen övervägas under kommande tillståndsperiod, antingen till en eventuell grundlagsändring som möjliggör att jämförbara krav kan ställas på alla delar av verksamheten, alternativt till nästa tillståndsperiod. Även vid ett teknikneutralt uppdrag bör troligen stora delar av dagens system behållas. Till exempel meddelas bolagen tillstånd för verksamheten för en viss tid, under vilken det är mycket svårt för en regering att återkalla

tillståndet. Oavsett om det teknikneutrala uppdraget meddelas i form av ett "tillstånd" eller i annan form är systemet med uppdrag för en viss tid en konstruktion som främjar oberoendet.

4.3.3 Bedömning: Företagen bör prioritera sina egna plattformar och onlinetjänster när innehåll tillgängliggörs på internet. Sociala medier och globala distributionsplattformar bör i huvudsak användas för att informera om företagets utbud och för att interagera med publiken.

SVT anser att det är olämpligt att reglera hur bolagen ska förhålla sig till sociala medier och distributionsplattformar. Utredningens bedömning om att sociala medier i huvudsak ska användas för att informera om utbudet och interagera med publiken är dock i linje med SVT:s strategi. SVT anser att principen om dialog och marknadsföring inte bör gälla för distributionsplattformar. Utredningen ger motstridiga besked i olika delar av utredningen om hur bolagen ska förhålla sig till distributionsplattformar.

Reglering av användning sociala medier

SVT vill betona att även om utredningens bedömning gällande sociala medier är i linje med företagets strategi i dag anser SVT att det vore olämpligt om staten gick in och aktivt reglerade området. En sådan reglering riskerar att snabbt åldras. Medieanvändningen förändras snabbt och man vet inte hur distributionen av program kommer att se ut om fem år och vilka tjänster publiken då använder sig av. Sociala medier har haft en snabb utveckling och det är inte känt hur de kommer att utvecklas i framtiden och därmed hur hållbar dagens definition av sociala medier är. En reglering med utgångspunkt i dagens sociala medier kan därför komma att försvåra för public service-bolagen att agera i publikens intresse i framtiden. Som utredningen skriver har man traditionellt bedömt att det bör vara upp till public service-bolagen att besluta om distributionen utöver marknätet (s 108). Regleringen innehåller inte förbud på olika plattformar utan tvärtom slår anslagsvillkoren fast att för att nå tittarna är det nödvändigt att kärnverksamheten tillgängliggörs på olika plattformar och att utbudet utformas på ett sådant sätt att så många som möjligt ska kunna tillgodogöra sig tjänsterna och programmen. Att man ska reglera tillgängligheten i ny teknik framstår därför inte som rimligt.

Det kan också framstå som anmärkningsvärt om staten på just detta område reglerade de tre programbolagen som verkar under skydd av YGL. Detta utan att i stället reglera plattformarnas beteende, eller att förbjuda eller begränsa offentliga verksamheters närvaro på sociala medier. Såväl regering som riksdag och myndigheter har omfattande närvaro på sociala medier.

Sociala medier

SVT:s förhållningssätt visavi sociala medier har successivt ändrats under åren. Initialt såg SVT, liksom andra medier, sociala medier som en möjlighet att nå ut bättre till publiken och tillgängliggöra innehåll för användare som sällan tog del av SVT:s utbud. I takt med sociala mediernas utveckling har dock ett flertal problem och utmaningar identifierats varför användningen av dessa som publiceringsyta blivit allt mer återhållen. I dag används sociala medier i huvudsak för dialog och information om program, vilket därmed är i linje med utredningens bedömning. När stora delar av befolkningen använder sociala medier varje dag är det dock viktigt att SVT fortsatt har möjlighet att befinna sig på dessa. Cirka 20 procent av besöken på SVT Play och svt.se kommer från sociala medier. Det är med andra ord ett viktigt fönster för information om SVT:s program och tjänster.

Genom sociala medier har SVT daglig interaktion med hundratals tittare om program och nyheter. Man kan självklart maila och ringa till SVT också, men för många är sociala medier ett smidigt sätt att diskutera med SVT. Likaså kan man dela sina tankar med andra tittare. Genom

sociala medier kan SVT även inhämta material till större journalistiska projekt och databassatsningar.

SVT tillämpar samma publiceringsprinciper, såsom opartiskhet och saklighet, fritt från reklam och respekt för den enskildes privatliv, för alla publiceringar, oavsett plattform. Samma värdegrund gäller vid moderering av kommentarsfält och publicering av enskilda klipp som vid utformandet av en programserie.

Globala distributionsplattformar

I bedömningen pekar utredningen på att principen om marknadsföring och dialog ska gälla för sociala medier och globala distributionsplattformar. SVT avstyrker att detta skulle gälla för distributionsplattformar eftersom det är helt centralt att SVT:s egna tjänster (till exempel SVT Play) finns på sådana.

Det finns en otydlighet gällande hur distributionsplattform definieras av utredningen. Det är ett brett begrepp och det finns ingen generellt accepterad definition av begreppet.

Distributionsplattformar kan dock delas upp i olika kategorier. Det kan exempelvis handla om mjukvaruaktörer, som operativsystem som Apple iOS och Android. Det kan även vara hårdvara, som spelkonsoler, set-top-boxar m.m. Youtube skulle eventuellt kunna ses som en distributionsplattform, men benämns videodelningsplattform i AV-direktivet. SVT ser Youtube framför allt som ett socialt medium och publiceringar där omfattas således av våra restriktiva riktlinjer om marknadsföring och dialog. Vissa skulle även inkludera aktörer som Netflix och Viaplay i begreppet distributionsplattformar, men dessa är inte plattformar i egentlig mening utan audiovisuella tjänster.

SVT uppfattar det inte som att utredningen avser att principerna om marknadsföring och dialog ska omfatta alla typer av distributionsplattformar. I till exempel 4.2.3 verkar man se det som en nödvändighet att SVT använder sig av olika typer av distributionsplattformar som kräver internetanslutning som Apple-tv m.m. Jämför man denna bedömning med 4.3.3. är de motstridiga.

SVT bedömer att utredningen avser att reglera public services aktiviteter på plattformar som Youtube genom sina skrivningar om distributionsplattformar i denna del. Om man inför reglering på detta område, vilket SVT avstyrker rent principiellt, bör definitionen av distributionsplattformar tydligare skilja mellan olika typer av aktörer. Regleringen gällande sociala medier riskerar annars att oavsiktligt begränsa möjligheten att tillgängliggöra innehåll på distributionsplattformar som operativsystem, smart-TV, set-top-boxar, smarta högtalare eller hos olika operatörer.

4.3.4 Bedömning: Innehåll bör inte tillgängliggöras exklusivt via sociala medier eller globala distributionsplattformar. Publiken ska inte behöva använda tredjepartsplattformar för att kunna ta del av public service-innehåll.

SVT anser principiellt att användningen av sociala medier och distributionsplattformar inte bör regleras, så som framförts under 4.3.3. SVT tillgängliggör generellt inte program och tjänster exklusivt via sociala medier.

Publiken ska inte behöva använda sociala medier för att ta del av innehåll från SVT och innehåll som tillgängliggörs via sociala medier finns även på de egna tjänsterna.

SVT tillgängliggör inte heller innehåll exklusivt på distributionsplattformar. SVT finns i normalfallet där med de egna tjänsterna i sin helhet, som också kan nås över öppna internet. Om detta område regleras bör man, liksom framförts under 4.3.3, skilja på vad som gäller för sociala medier och distributionsplattformar.

4.3.5 Bedömning: Publicering av hela program eller längre delar av program på sociala medier eller globala distributionsplattformar bör ske endast om det bedöms vara nödvändigt för att nå en viss publik som inte kan nås via de egna plattformarna.

SVT anser principiellt att användningen av sociala medier och distributionsplattformar inte bör regleras, så som framförts under 4.3.3. Om detta skulle regleras bör det endast gälla för sociala medier, men inte för distributionsplattformar (se 4.3.3 och 4.3.4). Undantag bör göras för grupper som är *svåra* att nå.

SVT publicerar i princip inte hela program på sociala medier i dag, utan huvudsakligen korta klipp. Enstaka program riktade mot målgrupper som SVT har svårare att nå via de egna plattformarna, så som program för barn och unga, kan göras undantag för och då kan hela program publiceras på sociala medier. Detta undantag används restriktivt och programmen publiceras alltid också på SVT:s egna tjänster.

Utredningen föreslår att publicering av hela program enbart ska ske om en viss publik inte *kan* nås på andra sätt. Det finns förstas inga hinder som gör att en publik som kan nås via till exempel sociala medier *inte kan* nås via SVT Play. Den är dock *svår* att nå av olika skäl. För att undvika en extremt strikt tolkning bör kravet således snarare formuleras som "en viss publik som är svår att nå via de egna plattformarna".

SVT välkomnar att utredningen avfärdar den så kallade "lika-princip" som föreslagits. Det finns betydande rättighetsproblem med en sådan modell. På områden där det är möjligt har SVT redan valt att tillgängliggöra materialet på olika sätt. Sedan 2010 kan allt SVT:s nyhetsmaterial bäddas in, förutsatt att rättighetsbegränsningar inte föreligger. Det vore inte rimligt om public service-medel skulle gå till att klarera rättigheter för enskilda kommersiella bolags användning av innehåll. SVT måste också kunna värna sin publicistiska rätt att bland annat avpublicera ett innehåll eller avgöra i vilken kontext det ska förekomma. Det är inte minst viktigt för att SVT ska kunna vara en professionell samarbetspartner.

Det har framförts att SVT genom den data som genereras av sin närvaro på sociala medier skulle påverka balansen på mediemarknaden. SVT är en av cirka en miljard månatliga användare på Facebook och även i ett svenskt sammanhang är användningen av SVT begränsad. Att vår närvaro skulle påverka balansen nämnvärt framstår som osannolikt. SVT kan förstå frågeställningen. Men ett förbud mot verksamhet i sociala medier eller begränsningar av dessa, måste också vägas mot samhällsnyttan i att SVT kan föra en dialog med publiken och informera om sin programverksamhet på samma sätt som andra samhällsaktörer.

4.3.6 Bedömning: Företagen bör ha öppna och tydliga riktlinjer om hur de förhåller sig till sociala medier.

SVT delar bedömningen att programbolagen bör ha öppna och tydliga riktlinjer gällande hur man använder sig av sociala medier.

SVT har policys och riktlinjer för hur företaget ska agera vid publiceringar i sociala medier. Dessa pekar tydligt på att sociala medier ska användas för marknadsföring och dialog. Dessa kan tillgängliggöras för allmänheten och andra intressenter.

Utredningen pekar bland annat på att man i riktlinjerna kan vara transparent gällande hur användardata som genereras används av de som står bakom plattformarna. Detta är svårt att genomföra i praktiken. Den data som genereras är basen för dessa plattformars affär och andra användare har mycket begränsad insyn i vad det är för data aktörer som Facebook och Google har och hur den används. Data brukar beskrivas som vår tids mest värdefulla råvara och att få tillgång till den är en viktig fråga för många företagsanvändare som agerar på sociala medier. Det är också en integritetsfråga som rör både privatpersoner och företag – vad vet egentligen plattformarna om sina användare? En ökad transparens kring data vore högst välkommet, men public service-bolagen kan inte åstadkomma detta ensamma. SVT ser därför positivt på de steg som tas för större öppenhet kring vilken data som plattformarna har och hur denna används, bland annat i EU-kommissionens förslag om transparens och rättvisa villkor för företagsanvändare av onlinebaserade förmedlingstjänster.

För den data som genereras genom SVT:s egna tjänster agerar SVT utifrån sin användardatapolicy som bygger på internationellt etablerade principer. Dessa slår bland annat fast att SVT ska vara öppna då data samlas in, att det endast ska göras för angivna och relevanta ändamål och att säkerheten kring data ska vara hög. SVT delar dessa principer med andra public service-bolag runt om i Europa.

4.4. Tillgången till nordiskt public service-utbud

SVT delar utredningens uppfattning att det nordiska samarbetet inom Nordvision fungerar väl. Utbytet av program ökar för varje år och under 2017 utväxlades och samproducerades rekordmånga programepisoder: 5 102 stycken.

Det nordiska samarbetet utvecklas löpande. Våren 2018 kunde SVT, RUV, YLE, NRK och DR presentera ett utvecklat samarbete inom drama, Nordic 12. Medlemmarna ska tillsammans satsa på 12 dramaprojekt som kan visas i de andra länderna. Syftet är att stärka det nordiska dramat genom fler samarbeten och ge publiken bättre tillgång till kvalitetsserier från hela Norden.

4.4.3 **Bedömning:** De åtgärder som vidtagits för att svenska public service-kanaler ska vara tillgängliga på Åland har varit av stor betydelse för den åländska befolkningen, både språkligt och kulturellt. Nyligen genomförda ändringar i den finska upphovsrätten kan göra det möjligt för aktörer på den åländska tv-marknaden att lösa frågan om bättre tillgång till SVT:s utbud on demand.

SVT delar utredningens bedömning.

Om det finns förutsättningar för operatörer att i Finland klarera rättigheter genom avtalslicenser med Kopiosto välkomnar SVT detta. Detta är också i linje med de diskussioner SVT fört med aktörerna, så som Ålands radio och tv AB och Kopiosto. SVT välkomnar att utredningen har avfärdat andra lösningar som har föreslagits, så som att SVT ska klarera rättigheter separat för Åland. Detta skulle inte vara möjligt.

5. Vad ska public service göra och tillsammans med vem?

5.1.4. Bedömning: Public service-bolagens breda innehållsuppdrag bör bestå under kommande tillståndsperiod.

SVT delar utredningens bedömning att det breda innehållsuppdraget bör bestå. Det breda uppdraget är en förutsättning för att SVT ska kunna vara relevant för allmänheten och bidra till sammanhållning i samhället.

I SVT:s utbud kan de flesta svenskar finna något som berör just deras specialintresse. Men det är också viktigt att det finns program som är intressanta, underhållande och erbjuder förströelse för många. De breda och populära programmen som SVT sänder ger människor gemensamma referensramar. I dag dyker många nya tv-tjänster upp och programmängden och mångfalden ökar. Det är en positiv utveckling på så sätt att alla kan finna något som tilltalar just dem. Men det diversifierade medielandskapet gör också att vi får ett segmenterat mediebetående där människor i allt större utsträckning lever i olika världar. De gemensamma upplevelserna blir färre. Genom de breda programmen skapas sammanhållning i landet. De gör också att SVT blir en gemensam arena, en plattform för ett demokratiskt samtal. Även smalare programområden får därmed ett ökat genomslag i samhället tack vare de breda programmen. De nya tjänsterna som har introducerats i Sverige är ofta globala med ett huvudsakligen amerikanskt innehåll. Genom public service garanteras ett högkvalitativt innehåll på svenska som speglar Sverige.

5.1.5 Bedömning: Speglingssuppdraget är centralt för public serviceverksamhetens roll som sammanhållande kraft i samhället.

SVT delar utredningens bedömning att speglingssuppdraget är centralt för public serviceverksamhetens roll som sammanhållande kraft i samhället. Detta bör betonas i uppdraget.

SVT är till för alla. Det är därför en självklarhet för SVT att Sveriges befolkning ska avspeglas i vårt utbud och att programmen ska spegla befolkningens olika bakgrund, behov, intressen och perspektiv. Människor med olika ålder, kön och erfarenheter ska synas och höras i programmen – och utforma dem. Alla ska kunna känna igen sig i SVT:s utbud.

Speglingen är nära förbunden med det breda uppdraget: I utbudet ska många olika ämnen behandlas som är av intresse och vikt för både större och mindre delar av befolkningen. SVT:s vision är att bidra till att alla i Sverige blir mer nyfikna och insatta. I det ligger en ökad förståelse för andra människor och deras perspektiv.

Den geografiska speglingen är central, vilket kräver en närvaro runt om i landet. Händelser och fenomen från olika platser ska belysas och människor från olika landsändar ska höras och synas i samtliga programgenrer. Det gäller även bidragen från de lokala nyhetsprogrammen i riksnyhetserna eller i rikssända program såsom Landet Runt och Sverige idag. Andra exempel är att samhällsdebatten speglas med frågor som har sitt ursprung i många delar av landet, att kulturinstitutioner från hela Sverige bidrar, att litteratur och musik från hela landet skildras, att dialekter och minoritetsspråk höras i SVT:s utbud. Dramaproduktioner spelas in i hela landet. Genom SVT:s sportutbud får hela befolkningen tillgång till många av landets sportarenor. Program som Melodifestivalen och Antikrundan spelas in över hela Sverige. Under

valbevakningen 2018 fick flera debatter rörande nationella frågor ta avstamp i lokala förhållanden, exempelvis i Uddevalla, Staffanstorp, Östersund, Borlänge och Norrköping. För att förbättra speglingen genomför SVT dialogprojekt över hela landet. Det ger inspel från publiken om vad som är viktigt att bevaka.

I kraft av genomslaget är SVT en av få institutioner som har en verklig möjlighet att påverka sammanhållningen i samhället. Därför arbetar SVT för att alla ska känna sig inkluderade. Som utredningen skriver har speglingen central betydelse för legitimiteten och funktionen som sammanhållande. SVT anser, mot bakgrund av samhällsutvecklingen, att public services roll som sammanhållande kraft bör tydliggöras. Det är lämpligt att detta perspektiv förs in i sändningstillståndet jämte speglingen och folkbildningsuppdraget.

På senare tid har förtroendet för public service uppmärksamrats. SVT tar förtroendefrågan på största allvar – publikens förtroende är en förutsättning för att SVT som public service-företag skall kunna utföra sitt uppdrag. I tider av polarisering ska public service stå stabilt med högt förtroende. Utredningen redovisar ett sjunkande förtroende för SVT med hänvisning till utvecklingen under det senaste året i en jämförelsevis liten undersökning. SVT har i de betydligt mer omfattande SOM-undersökningarna ett högre förtroende än vi hade för ungefär tio år sedan. Förtroendet är fortfarande på en högre nivå än för något annat medieföretag. SVT noterar att förtroendet under de senaste åren sjunker något, men att detta sker långsamt och från höga nivåer som ökat över en längre tid. Andelen med högt förtroende är 73 procent, andelen med lågt förtroende är 7 procent. Det är i samtliga demografiska undergrupper betydligt fler som har ett högt förtroende än som har ett lågt.

Förtroendet för SVT är även fortsatt högt vid en internationell jämförelse med andra medieföretag – bland det högsta i Europa - och högre än för andra medier i Sverige. Detta är också sant för grupper som är mer kritiska mot nyhetsmedier än andra, bland annat de som av forskningen klassas som "populister". Personer med sk populistiska värderingar har i Sverige en betydligt högre tillit till SVT än deras åsiktsfränder i andra länder har till sina respektive public service-bolag och ett högre förtroende för SVT än andra medier i Sverige (Pew research, *In Western Europe, Public Attitudes Toward News Media More Divided by Populist Views Than Left-Right Ideology*, 2018).

SVT arbetar löpande med frågor om förtroende. Det handlar bland om a att säkra saktlighet och opartiskhet och en ökad transparens som delkomponenter i en strategi för att säkra ett långsiktigt högt förtroende. Ytterligare en komponent är att utveckla verksamheten för både broadcast och online. Detta är en förutsättning för att inte minst yngre generationer ska bibehålla sitt höga förtroende för SVT. Inte minst viktigt är att utbudet speglar hela landet.

5.1.6 Bedömning: Folkbildning bör fortsatt vara en central del av public service-uppdraget. Inom ramen för folkbildningsuppdraget bör alla tre public service-bolagen fortsätta sitt arbete inom medie- och informationskunnighet.

SVT delar utredningens bedömning att folkbildning fortsatt bör vara en central del av uppdraget och att medie- och informationskunnighet ingår i detta.

SVT ska berika och inspirera till ny kunskap inom en stor mängd områden och större delen av utbudet består av folkbildande faktagprogram. Grunden för SVT:s folkbildande utbud är nyhets- och samhällsprogrammen samt olika fakta-, kultur- och vetenskapsprogram både för barn och vuxna. SVT kan göra dessa program på olika sätt – från lättsamma program med folkbildningsinslag som På Spåret, till fördjupande, granskande och sammanhangsskapande

samhällsprogram som Agenda, Uppdrag granskning, det omfattande dokumentära utbudet och Korrespondenterna. Genom olika tilltal kan många finna något som de gillar. Genom SVT:s stora genomslag får många nya kunskaper. Forskningen visar att public service bidrar till en ökad kunskapsnivå i samhället. SVT ser det som helt centralt att även fortsättningsvis verka i den andan genom det tydliga folkbildningsuppdraget.

SVT ser medie- och informationskunnighet (MIK) som en naturlig del *inom* detta folkbildningsuppdrag. MIK kan ta sig uttryck på olika sätt. Inte minst är MIK högst levande inom nyhetsuppdraget, både för barn och vuxna. Det kan handla om program, inslag och tjänster om hur sociala medier fungerar eller hur debatter sprids riktade mot vuxna. Det kan vara frågor om källkritik eller vilka rättigheter man har som behandlas inom ramen för programmet Lilla Aktuellt.

SVT arbetar även med riktade insatser. SVT har anordnat källkritiksdagar tillsammans med kommersiella medier och Sveriges Radio riktat till skolungdomar. SVT arbetar även med att bli mer transparent gällande hur vi jobbar med nyheter, vilket också har en tydlig koppling till medie- och informationskunnighet. På internet ges även större möjlighet att förklara hur SVT har kommit fram till vissa slutsatser och hänvisa den intresserade vidare till källorna. SVT förklarar också de etiska reglerna som styr publiceringarna. SVT ser ämnesområdet medie- och informationskunnighet som expansivt och innehållet kommer att förändras i takt med medieutvecklingen.

5.1.7 Bedömning: En större flexibilitet för bolagen att välja vilka plattformar som innehållet för barn och unga ska tillhandahållas på bör bidra till att öka utbudets synlighet för målgruppen. Publicering av innehåll för barn och unga på sociala medier eller andra kommersiella distributionsplattformar bör dock endast ske om det bedöms vara nödvändigt för att nå den publiken.

SVT delar utredningens bedömning att bolagen ges större flexibilitet gällande val av plattform för barn och unga. En större del av utbudet online bör kunna tillgodoräknas för barn och unga. Att det finns en flexibilitet över tid hur stor del av de egna tjänsterna online som kan tillgodoräknas är särskilt viktig för denna målgrupp.

Bland barn och unga syns de nya mediebetendena mycket tydligt och det är välkommet att bolagen ges större flexibilitet gällande val av plattform. Liksom för vuxna är det SVT:s ambition att barn och unga ska ta del av innehåll på SVT:s egna plattformar och kanaler, men det är nödvändigt att synliggöra utbudet också på andra plattformar. Det är därför rimligt med en större flexibilitet vad gäller val av plattform för att nå denna grupp.

Det är också rimligt att bolagen, när det är nödvändigt, kan publicera innehåll för barn och unga på sociala medier. Sådana publiceringar måste självfallet vägas mot de kommersiella och innehållsliga kopplingar som finns på dessa plattformar. Det är också viktigt att hålla fast vid principen att innehållet också ska finnas tillgängligt på bolagens egna plattformar.

För denna grupp blir dock problematiken med att innehållsvillkoren huvudsakligen ska uppfyllas i marknätet särskilt stor. Att ha marknätet i fokus för att uppfylla barnuppdraget är inte att ha publikens perspektiv. Kravet bör därför utformas på ett sådant sätt som möjliggör en flexibilitet över tid hur stor del av onlineverksamheten som kan tillgodoräknas. Detta gäller samtliga genrer, men för barn och unga är de nya mediebetendena så utbredda att det bör finnas möjlighet att tillgodoräkna sig innehåll i större utsträckning redan från 2020. Ur ett regleringsperspektiv kan det konstateras att Radio- och tv-lagsutredningen (se avsnitt 4.2.3)

för närvarande arbetar med att implementera AV-direktivet som innehåller krav på extra skydd för minderåriga. Det gör att viktiga element av regleringen kommer att finnas på plats för beställ-tv-tjänster redan 2020.

5.2.3 Förslag: SR och SVT ska inom ramen för sin nyhetsverksamhet stärka sin journalistiska bevakning i svagt bevakade lokala områden.

SVT tillstyrker förslaget att SR och SVT ska stärka sin journalistiska bevakning i svagt bevakade lokala områden. För att möjliggöra detta är den ekonomiska förstärkningen en förutsättning SVT:s journalistik ska vara oberoende och spegla hela landet. Därför bör det vara upp till bolagen att definiera vad som menas med svagt bevakade områden.

För att kunna spegla och granska hela landet är det essentiellt med en god närvaro över hela landet. De kommersiella lokalmedierna har en helt central roll för lokalbevakningen i Sverige och tillsammans med public service-bolagens närvaro borgar detta för en god mediemångfald. Public services lokala närvaro bidrar till att det blir fler nyheter i hela landet. SVT och SR har också den unika positionen att inte bara kunna spegla lokala händelser för de som bor i området, utan också spegla gentemot resten av befolkningen. Genom program som Rapport, Aktuellt, Sverige idag, Morgonstudion, Landet Runt, Sportnytt, Sportspegeln och SVT Nyheter online kan händelser från olika delar av landet lyftas för en nationell publik. SVT har successivt ökat speglingen av landet i riksnyhetssändningarna.

SVT har under tillståndsperioden utökat sin närvaro till 34 orter, startat helt nya sändningsområden i Helsingborg och Södertälje, utökat den journalistiska närvaron i bland annat Jämtland, Blekinge, Västmanland, Halland, Uppsala, Gävleborg, Jönköping, Sörmland och storstädernas kransområden. Detta är en utökning från tidigare som kunnat åstadkommas genom omfattande rationaliseringar och omläggningar av verksamheten, bland annat investeringar i lättare produktionslösningar och i kompetensväxling där alla journalister på fältet i dag förväntas fotografera själva.

SVT välkomnar utredningens förslag om ökade resurser. Detta är nödvändigt för att stärka den journalistiska bevakningen utan att andra delar av verksamheten påverkas negativt. Härigenom möjliggörs en ökad journalistisk närvaro och bättre bevakning av hela landet. Förslaget innebär att SVT kommer kunna utöka de journalistiska satsningarna på orter som i dag saknar eller har mycket liten bevakning.

Det är välkommet att formuleringen svagt bevakade lokala områden också avser svagt bevakade ämnesområden.

Det finns en risk att formuleringen "svagt bevakade områden" tolkas som att public service bara ska finnas där de kommersiella aktörerna inte finns. Det skulle skapa en omotiverad obalans i rapporteringen och inte heller vara förenligt med andra delar av SVT:s uppdrag, till exempel beredskapsuppdraget som kräver att SVT bevakar hela landet. SVT kan rimligen inte heller förväntas lägga ner bevakningen av en ort om en kommersiell aktör öppnar en redaktion där. Att public service-bolagen har möjlighet att definiera vad som menas med svagt bevakade områden är därför viktigt. Detta bör tydliggöras i riksdagsbeslutet.

5.2.4 Förslag: SR och SVT ska i sin nyhetsverksamhet ta hänsyn till kvalitativa nyhetsmedieaktörers konkurrensförutsättningar, i syfte att värna en mångfald av perspektiv på en livskraftig mediemarknad.

SVT har ett ansvar för att bidra till mediemångfalden och delar utredningens avsikt med förslaget. Frågan bör hanteras genom dialog med kommersiella medier och public service.

Som beskrivits ovan bejakar SVT det duala system som finns på den svenska mediemarknaden – en mångfald av starka kommersiella medier och, självständigt och separerat från det kommersiella systemet, ett starkt public service. Det duala systemet är det som visat sig starkast när det gäller att bygga goda förutsättningar för demokratin genom starka, fria medier med omfattande kvalitetsinnehåll, i synnerhet i små språkområden som det svenska. Det är därför helt centralt för en god mediemångfald i Sverige att båda dessa finns. Båda bör ha goda förutsättningar och samhället bör säkra båda systemens oberoende. Det finns kommersiella nyhetsaktörer som går ekonomiskt mycket bra. Men det finns andra som har en betydligt svårare ekonomisk situation. Ur ett demokratiskt perspektiv är det önskvärt att vid sidan om satsningar på public service är det önskvärt med regelförändringar som underlättar för kommersiella medieföretag att verka. Exempel på det är den högre momsens på digitala prenumerationer, som bör sänkas så snart som möjligt.

Att kommersiella lokalmedier under de senaste tio åren har tappat betydligt i annonsintäkter beror, som utredningen slår fast (bl a s 156), inte på public service, utan på globala aktörer som Facebook och Google. Ändå riktas ljuset i debatten framför allt mot public service, trots att befintlig forskning inte kan finna stöd för att public services existens skulle minska publikens omfattning eller betalningsvilja för kommersiella medier. Aktörerna verkar snarare gynna varandra (Kampen om nyhetsanvändarna Ohlsson 2015, Reuters Digital News Report 2016, Oslo Economics 2015). Personer som tar del av nyheter från public service tar i större utsträckning del av andra medier, och vice versa. I ett internationellt perspektiv tar svenskarna del av ovanligt många olika nyhetsmedier (Pew Research 2018). Ett antal mediepåverkansutredningar i Sverige, Norge och Finland har kommit fram till att public service bidrar till mediemångfalden både nationellt och regionalt (Marknadspåverkansundersökning MPRT 2015, Medietilsynet Norge 2018, Förvaltningsrådets förhandsprövning av YLE:s nyhetstjänst 2017, Samfunns- og næringslivsforskning AS 2015). Public service centrala demokratiska roll utifrån aspekten att utgöra en sammanhållande kraft i samhället ges också omfattande forskningsstöd (t.ex. Framtidens medielandskap, demokratin och den sociala sammanhållningen/Jesper Strömbäck/SOU2015:65). Det alltmer omfattande underlaget får beskrivas som närmast entydigt.

Skrivningen att SVT ska ta hänsyn till kvalitativa nyhetsmedier är mot bakgrund av detta inte oproblematiske. Samtidigt som SVT önskar ha en bra relation med kommersiella medier och det ständigt finns en anledning att diskutera SVT:s verksamhet så kan en skarp reglering av "hänsyn" tolkas som att public service endast ska ha en marknadskompletterande roll och minska sin journalistiska verksamhet där det finns kommersiell verksamhet.

"Hänsyn" kan exempelvis tolkas som att SVT ska anpassa sin närvaro i olika delar av landet där det finns kommersiell nyhetsverksamhet. En sådan tolkning riskerar att krocka med andra delar av sändningstillståndet, som § 8 som slår fast att SVT och SR ska spegla och granska hela landet och sända regionala nyheter. SVT planerar sin lokala närvaro utifrån möjligheterna att bevaka och spegla hela landet i programverksamheten. Om verksamheten anpassas efter kommersiella mediers närvaro skulle stora luckor uppstå i public services bevakning. På samma sätt skulle en sådan tolkning leda till att hela landet inte får tillgång till journalistik som lyder under public services särskilda krav, exempelvis beredskapskravet.

”Hänsyn” kan också tolkas som att public service ska visa återhållsamhet i sin tekniska utveckling. Men för att uppfylla syftet med nyhetsuppdraget måste programföretagen också ha möjlighet att utveckla attraktiva tjänster med hela landets nyhetsanvändare i fokus. SVT:s nyhetsverksamhet behöver ständigt förnyas för att gå i takt med både teknisk utveckling och medieanvändning. Idealt kan dock ett ömsesidigt utbyte av bland annat idéer och kunskap ske mellan kommersiella aktörer och public service. SVT fortsätter gärna att bidra till detta ömsesidiga utbyte där grunden dock är en hälsosam konkurrens om journalistiskt innehåll.

SVT anser att begrepp som ”ta hänsyn till” och ”värna” är förknippade med tolkningssvårigheter och riskerar att öppna för en snäv avgränsning av public service, som minskar tillgängligheten till SVT och SR i hela landet. Det vore, för att minska risken för tolkningskonflikter, sannolikt lämpligt att formulera uppdraget som att ”SVT ska ta ett självständigt ansvar för att bidra till svensk mediemångfald”. Det innebär ett uppdrag att fortsatt analysera och tillsammans med branschen diskutera hur samverkan och olika meningsskiljaktigheter kan lösas och hur public service kan bidra till en fortsatt god mediemångfald. Formuleringen är en återspeglning av det krav som nyligen påförts det norska public service-bolaget NRK.

Paralleller kan dras till hur relationen med produktionsbolag har utvecklats över tid. Tidigare förekom ofta förslag på ökad statlig styrning av bl a rättighetsfördelningar mm. Relationen har dock på det området förbättrats betydligt genom dialog mellan parterna, i stället för statliga lösningar.

Genom samtal har SVT och kommersiella medier gemensamt funnit möjliga samarbetsområden. Under det senaste året har över hälften av SVT:s lokala utgåvor samarbetat med andra lokala medier på olika sätt. Det har rört sig om gemensamma valdebatter, källkritiksdagar riktade till skolelever, gemensamma granskningar och föreläsningar. Inför valet tog SVT fram valkompasser för både riksdag, kommun och landsting som kommersiella och andra medier kunde bädda in fritt på sina sajter. Cirka 50 tidningar använde sig av de valkompasser som SVT hade utvecklat. Under det senaste året har lokala mediehus medverkat i workshops i undersökande journalistik ledda av Uppdrag granskning. I skrivande stund är det ca 150 journalister som har deltagit.

Utifrån dialoger har både SVT, SR och kommersiella medier infört striktare regler kring crednding och citeringar av nyheter. Sådan materia lämpar sig mycket mer för branschöverenskommelser än statlig reglering och SVT instämmer därför i utredningens slutsats att det är upp till public service-bolagen att avgöra hur man kan samverka med andra mediebolag.

5.2.5 Bedömning: Att bolagen ska upprätthålla en god balans mellan kärnverksamhet och kompletterande verksamhet, samt mellan olika kärnverksamheter, innebär att SR och SVT ska bedriva sin nyhetsverksamhet med fokus på att tillhandahålla ljud respektive rörlig bild.

SVT delar utredningens bedömning att SR och SVT ska bedriva nyhetsverksamheten med fokus på ljud/rörlig bild till viss del, förutsatt att det tydliggörs att också andra mediala verktyg har en betydande roll att spela. Man bör tydligt betona att SVT ska tillhandahålla en multimedial nyhetstjänst som svarar mot publikens olika behov, men inom ramen för denna ska SVT särskilt utveckla nyhetsverksamheten i form av rörlig bild.

SVT:s uttalade ambition är att vara bäst på nyhetsvideo och fokuset på rörlig bild återspeglas i nyhetstjänsten. I en jämförelse mellan SVT Nyheter och tidningssajter av hur stor andel av artiklarna som har rörlig bild framkommer att under en genomsnittlig vecka innehöll ungefär 45

procent av artiklarna på SVT Nyheters förstasida rörlig bild. Det kan jämföras med lokaltidningarna som ingick i undersökningen (Smålandsposten, Bohuslänningen, Gefle Dagblad, Norrbottens-Kuriren och Västerbottenskuriren) som hade mellan 2,5 procent och 12 procent artiklar med rörlig bild.

Utvecklingen av nyhetsvideo på SVT:s sajt är prioriterad. Strategin att stärka nyhetsvideo har lett till en kraftig utökning och prioritering av videoinnehållet på sajten under det senaste året. SVT välkomnar dock att utredningen slår fast att SVT ska kunna ha en multimedial nyhetstjänst. För att kunna erbjuda svenskarna en nyhetstjänst med stort samhällsvärde är det viktigt att SVT även fortsatt har rätt och goda möjligheter att använda olika mediaslag, även text, i sitt arbete med att förmedla nyheter. På en konvergerande mediemarknad kombinerar samtliga medier olika former av mediaslag för att ge publiken den bästa användarupplevelsen. SVT:s användning av video respektive text skiljer sig inte från den globala trenden för hur ledande nyhetsförmedlare med bakgrund i tv-mediet bygger sina nyhetstjänster.

SVT anser dock att utredningens analys brister när det gäller vilka konsekvenser en begränsning av SVT:s nyhetsverksamhet skulle ha. Skadeverkan uppstår inte enbart om text och andra mediaslag fullt ut förbjuds, utan även begränsningar kan göra att tjänsten inte längre upplevs ändamålsenlig av medborgarna. Samhällsvärdet, det personliga värdet och den upplevda tillgängligheten skulle därmed kunna komma att sjunka. Risken vore påtaglig att SVT, i takt med att användandet skiftar online, inte skulle nå ut på samma sätt med nyheterna, särskilt till en yngre publik. Detta är problematiskt eftersom det är en del av public services legitimitet att man upplevs som relevant och faktiskt används.

SVT:s möjlighet att använda text är nödvändig ur flera perspektiv, inte minst för tillgängligheten. För personer som har olika förutsättningar att ta del av information kan texten vara helt central för att kunna ta till sig nyheter. Detta gäller så väl för samhällsinformation i vardag som i kris, inte minst för personer med funktionsvariationer, vilket utredningen slår fast i 5.3.7.

För att public service ska kunna ha sin historiskt centrala roll som nyhetsförmedlare vid allvarliga incidenter kan man inte heller invänta video utan bör kunna snabbt rapportera om en nyhet i textform. Texten är också av stor vikt när näten är hårt belastade, naturligtvis vid en allvarlig situation i landet eller höjd beredskap, men också i vardagssituationer som pendling. När många människor använder näten eller kapaciteten har begränsats av andra skäl är det innehållet som kräver minst bandbredd som kan nås. Text är inte lika bandbreddskrävande utan något som människor har tillgång till i större utsträckning.

Som utredningen konstaterar är text på en nyhetssajt viktig för att den ska vara relevant. Även om användningen av rörlig bild online ökar stort, ses inte riktigt samma utveckling när det kommer till nyhetsvideo. I undersökningen Reuters Digital News Report 2017 framgår att cirka 80 procent av användarna föredrar att ta del av nyheter via text. SVT bedömer att SVT skulle marginaliseras som nyhetsaktör online om regleringen avsiktligt eller oavsiktligt leder till en betydande begränsning i möjligheten att använda text.

Vi är en i tid av stor förändring både gällande medieutveckling och mediebeteenden. SVT behöver då ha möjlighet att utvecklas i takt med publikens behov. Sådana exempel finns redan i dag. Den friheten att utforska och kombinera medieformer har bland annat gjort att SVT:s internationellt uppmärksammade databasjournalistik kommit till stånd.

Som ovan konstaterats anser SVT att mediemångfalden bättre garanteras genom fortsatta konstruktiva samtal mellan kommersiella medier och public service. SVT tror inte att någon – i synnerhet inte allmänheten – är betjänt av en ökad statlig styrning kring vilka medieslag fria medier bör använda eller inte för att rapportera nyheter.

Man kan även betona att "SVT har rätt att/ska tillhandahålla en multimedial nyhetstjänst som svarar mot publikens olika behov. Inom ramen för denna ska SVT särskilt utveckla nyhetsverksamheten i form av rörlig bild". Detta är tydligare och lättare att definiera än ett krav på att ha "fokus på att tillhandahålla". Vad gäller tjänstens innehåll vid sidan om rörlig bild, anser SVT att de skrivningar som redan finns när det gäller kompletterande verksamhet och som säger att den ska "syfta till att utveckla och stödja verksamheten och förbättra möjligheterna för allmänheten att tillgodogöra sig denna" är fortsatt giltiga och en god utgångspunkt för utformningen av nyhetstjänsten.

5.3.5 Förslag: Public service-bolagens samlade utbud på samiska, finska, meänkieli, romani chib respektive jiddisch ska varje år uppgå till minst samma nivå som 2019. Samma krav ska gälla för SVT:s och UR:s utbud på teckenspråk. Utbudet på såväl minoritetsspråk som teckenspråk ska hålla en hög kvalitet. Ett led i att uppnå detta är att ha en kontinuerlig dialog med de berörda grupperna. Samtliga public service-bolag bör öka sitt utbud på jiddisch under tillståndsperioden i förhållande till den nivå som uppnås 2019.

Bedömning: Möjligheten för bolagen att sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser i fråga om programverksamhet på minoritetsspråk och program om och för personer med funktionsnedsättning bör finnas kvar.

SVT tillstyrker utredningens förslag om att utbudet på samiska, finska, meänkieli och romani chib ska uppgå till minst samma nivå som 2019, samt att jiddisch ska öka. Kvalitetskravet kommer dock redan till uttryck i sändningstillståndet. SVT delar bedömningen att bolagen fortsatt bör kunna fördela ansvaret mellan sig.

I dag är det svårt att öka mängden sända timmar på minoritetsspråk särskilt mycket. Den viktigaste faktorn är tillgången på journalister/programmakare med kultur/språkbakgrund i ett nationellt minoritetsspråk. Bristen är stor och problemet liknar den utmaning som finns gällande tillgången till minoritetsspråkiga lärare. SVT gör ett fåtal produktionsutläggningar av minoritetsspråksutbud. Antalet produktionsbolag som har den språkliga kompetensen som krävs är mycket begränsad. Sammantaget gör detta att möjligheterna för vad som går att producera externt respektive internt är avgränsade.

SVT välkomnar därför ett ökat fokus på kvalitet. SVT har sedan några år haft en strategi gällande minoritetsspråksutbudet som går ut på att kvalitetsförbättra minoritetsspråksutbudet med målsättningen att med vissa program nå även majoritetsbefolkningen med minoritetsspråksprogrammen. Det gäller även nyheter på minoritetsspråk som, när det är relevant, ska ha en självklar plats i den nationella nyhetsprogrammen. Under det senaste året har t ex nyhetsreportage på såväl finska som samiska förekommit i såväl Rapport som i Sverige idag och lokala nyhetsprogram med svensk undertext. De nationella minoriteterna och deras språk ska vara en självklar del i det svenska samhället. SVT har unika förutsättningar att nå en bred publik i och med möjligheterna att texta minoritetsspråksprogrammen. Självklart är den nationella minoritetsspråkgruppen också målgrupp, men inte bara. Ensidiga kvantitativa krav gynnar inte självklart publiken utan riskerar att leda till en programsyn med volymer som utgångspunkt. Det är dock inte självklart att kvalitet bör uttryckas som ett särskilt krav i sändningstillståndet vad gäller minoritetsspråken, eftersom kvalitetskravet redan i dag finns i sändningstillståndet 2014–2019 § 6. Kvalitetsbegreppet är svårdefinierat men en väsentlig

aspekt är hur publiken upplever programmen. Därför är det viktigt att SVT har en kontinuerlig dialog med publiken för att stämma av upplevelsen av utbudet.

De språkliga kunskaperna skiljer sig mellan generationer och i vissa fall minskar antalet språkkunniga inom minoritetsgruppen vilket gör att de nationella minoritetsspråken tappar mark. Det kan handla om ordförståelse och uttryck som försvinner eller om språkliga funktioner. Det finns därför behov av en språklig revitalisering. Detta innebär en utmaning för SVT då målgruppen har varierade språkkunskaper. Minoritetsspråksprogram riktade till barn kan spela en viktig roll i utvecklingen av den egna identiteten, både språkligt och kulturellt. Språkkunskaperna i barngrupper varierar stort och i syfte att öka tillgänglighet och intresse, blandar vissa av SVT:s barnprogram svenska och minoritetsspråket. Flexibiliteten att kunna blanda svenska och minoritetsspråk är väsentlig utifrån behovet av att revitalisera språket hos kommande generationer. Detta har framkommit bland annat i de kontinuerliga dialoger som SVT för med berörda intressentgrupper.

Det är av stor vikt att public service-bolagen fortsatt har möjlighet att fördela ansvaret mellan sig för att på bästa sätt kunna tillgodose publikens behov. SVT anser dock principiellt att sådana överenskommelser inte bör sändas in i förväg till regeringen, lika lite som SVT förhandsrapporterar andra former av utbud.

5.3.6 Bedömning: En större flexibilitet för public service-bolagen att välja på vilka plattformar minoritetsspråks- och teckenspråksprogrammen ska tillgängliggöras bör bidra till att öka utbudets synlighet.

SVT delar utredningens bedömning om större flexibilitet att välja plattformar för minoritets- och teckenspråk.

En större flexibilitet ökar synligheten av utbudet och gör det lättare att hitta för målgruppen. Publiken som är målgrupp för minoritetsspråksprogrammen skiljer sig inte från övrig publik som skaffar sig nya medievanor och i allt högre utsträckning väljer online för sin mediekonsumtion. Generellt bedömer SVT att program med specifika målgrupper i framtiden kommer nå sin publik genom att de enkelt kan hitta innehållet på SVT Play och inte vid en given tidpunkt i en tv-tablå. När det gäller nyhetskonsumtion så ser SVT redan i dag hur olika plattformar används av publiken för att följa nyhetsflödet.

5.3.7 Bedömning: Kravet på SR och SVT att beakta behoven hos personer med funktionsnedsättning inkluderar bolagens ordinarie nyhetsverksamhet, men är särskilt viktigt i extrema nyhetslägen.

SVT delar bedömningen.

Nyhetsverksamheten är en central del av public service och ska självklart vara tillgänglig för alla, särskilt då något allvarligt händer i samhället. Efter bevakningen av terrorådet på Drottninggatan i april 2018 fick SVT kritik för att inte kommit igång med teckenspråkstolkningen tillräckligt snabbt. SVT har tagit till sig av kritiken och har som en följd av detta genomfört ett stort förändringsarbete kring arbetssätt och rutiner för att snabbare kunna erbjuda teckenspråkstolkning i alla lägen. Som exempel kan nämnas teckenspråkstolkningen av extrasändningen i samband med bränderna sommaren 2018. SVT kommer att erbjuda teckenspråkstolkning av en daglig nyhetssändning på vardagar med start i

slutet av 2018. Detta kommer att bidra till ökad beredskap för att hantera teckenspråkiga nyhetssändningar i extrema nyhetslägen.

SVT bedömer att de åtgärder som vidtagits för att förändra och tydliggöra rutiner vid nyhetsläge är tillräckliga för att behoven hos personer med funktionsvariationer ska beaktas i alla lägen. Utredningens bedömning bör därför inte ses som ett utökat krav utifrån de åtgärder som redan vidtagits.

5.5.5 Bedömning: SVT har en avgörande betydelse för svensk film och ska under kommande tillståndsperiod fortsatt bidra till utvecklingen av svensk filmproduktion.

SVT delar utredningens bedömning. SVT anser också att den nya filmpolitiken bör utvärderas.

Efter filmavtalets avskaffande har SVT tagit sitt ansvar för att bidra till svensk filmproduktion genom en satsning med 300 miljoner kronor över åren 2017–2019. Dessa medel används inte för intern produktion utan kommer vikas för samproduktioner inom svensk långfilm, både vuxen- och barnfilm, för kortfilm och talangutveckling som till exempel Moving Sweden, för nordiska samproduktioner och för dokumentärfilmer inklusive kulturdokumentärer. I detta arbete ser vare sig SVT eller produktionsbranschen SVT som en finansieringsfond som ska bidra med kapital utan som en aktiv medproducent som bidrar med kunskap och erfarenhet, inte minst från den på senare år mycket framgångsrika dramaproduktionen i serieformat. För svensk film är tv det viktigaste visningsfönstret sett till antal användare. SVT:s förköp av visningsrätter är därför också en viktig del av ansvarstagande på filmområdet.

Som konstaterades redan i public service-kommitténs första delbetänkande är det centralt att avgiftsmedel enbart finansierar public service-verksamheten. Medlen till public service ska därför inte öronmärkas för vidare slussning till andra verksamheter, exempelvis Svenska Filminstitutet. Tillåts den typen av reglering öppnas en möjlighet för en regering att "flytta in statsbudgeten i public service" och ställa public service-verksamheten mot andra verksamheter, vilket är problematiskt ur ett oberoendeperspektiv. En sådan styrning vore även problematisk på andra sätt: externa verksamheter saknar den helhet av krav och skyldigheter som public service-uppdraget innebär. Om medel förs ut från public service-verksamheten utan motprestation, försvagas kopplingen mellan public service-avgiften och vad medlen går till. Det skapar en upplevelse att publiken får mindre för pengarna än vad som faktiskt är fallet. Det är mot bakgrund av detta av stor vikt att SVT kan vara oberoende även på detta område och självständigt råda över hur dessa medel bäst används för att främja svensk filmproduktion.

Den nya filmpolitiken infördes januari 2017. SVT ser behov av en utvärdering av hur den har fungerat så här långt. Det finns bland annat utmaningar gällande branschinflytandet. Branschens närvaro i filmpolitikens kärnprocesser är en avgörande framgångsfaktor för svensk film. Det är genom samverkan som filmbranschen utvecklas kreativt och innehållsligt. Filmproduktion är kostsam, riskfylld och de olika aktörerna är ekonomiskt beroende av varandra. Samverkan är därför en förutsättning för en framgångsrik filmindustri.

I samband med avsnittet om film hänvisar utredningen till det uppdrag SVT sedan två tillståndsperioder har fått fördjupa och utveckla kulturuppdraget. SVT vill peka på en diskrepans som råder mellan de olika paragraferna i sändningstillståndet. Det kan rimligen inte vara så att utbudet inom områden som t ex nyhetsutbudet *inte* ska fördjupas och utvecklas. SVT anser att de generella kraven i tillståndet pekar på att *alla* programområden ska utvecklas, varför det inte

finns anledning att längre särskilt betona utvecklingen inom kulturområdet. En liknande skrivning finns även gällande barnuppdraget.

5.5.6 Förslag: SVT ska i underlag inför kommande tillståndsperiod redovisa hur bolaget avser att satsa på svensk filmproduktion. Ska även i de årliga public service-redovisningarna redovisa och följa upp hur engagemanget för svensk film fortlöper, samt redogöra för eventuella förändringar av bolagets satsning på film framöver.

SVT tillstyrker utredningens förslag i huvudsak, men anser att förhandsredovisningarna borde riktas mot branschen snarare än regeringen samt delas upp i kortare tidsperioder.

SVT delar utredningens slutsats om att det är bra för branschens planering att veta hur SVT avser att satsa på svensk filmproduktionen. Eftersom all förhandsredovisning av publicistisk verksamhet till regeringen är problematisk bör kravet dock snarare formuleras som att det är branschen som är mottagare av informationen. Det vill säga att SVT ska offentliggöra i förväg hur bolaget avser att satsa på svensk filmproduktion gentemot branschen. Eftersom det är svårt att i förväg redovisa verksamheten för hela tillståndsperioden bör kravet inte avse hela perioden utan snarare delas upp, förslagsvis i treårscykler. Avsiktsförklaringen kan då anpassas i större utsträckning till utvecklingen på filmområdet.

SVT tillstyrker utredningens förslag om att engagemanget för svensk film redovisas i public service-redovisningarna. Sedan 2017 redovisar SVT sitt engagemang för svensk film på detta sätt. Där framgår vilka filmer/satsningar som fått stöd och vilka belopp inom varje kategori, till exempel långfilm och dokumentär.

För att undvika framtida tolkningskonflikter kring vad som ska redovisas är det viktigt att det framgår att det är det krav som infördes i anslagsvillkoren 2017 som avses och inte ytterligare redovisning av filmen.

5.6.5 Förslag: SR, SVT och UR ska stärka en livskraftig produktionsmarknad i hela landet.

SVT tillstyrker utredningens förslag. Inga nya kvoter bör införas.

Samtidigt som SVT är en av de största innehållsproducenterna är vi också en av de största beställarna av tv-produktioner i Sverige. Värdet av SVT:s beställningar till produktionsbolag och ersättningar till externa medverkande uppgick 2017 till cirka 1,3 miljarder kronor. Utlägningsgraden är hög jämfört med andra europeiska bolag. Inom fiktion och drama, underhållning och fritidsfakta svarar utomstående produktionsbolag för en mycket stor del av produktionen, i vissa av genrerna cirka 80–90 procent. Även dokumentärer i olika genrer utförs i de flesta fall av externa producenter.

SVT arbetar för att ha en öppen process där alla produktionsbolag som vill kan komma med programförslag. SVT väljer ut samarbetspartners utifrån de programidéer de presenterar. SVT strävar efter att ha en god relation med externa producenter och utvärderar både program och själva samarbetet efter genomförda produktioner. SVT för även löpande samtal med Oberoende filmares förbund och Film- och tv-producenterna för att se hur samarbetet kan förbättras.

Även vid SVT:s egen produktion anlitas externa, mindre bolag som bidrar med till exempel redigering och efterproduktion, foto, research och casting. Även detta bidrar till att stärka produktionsmarknaden utanför Stockholm.

Som utredningen beskriver finns det en utmaning i att finna produktionsbolag i hela landet. Majoriteten är koncentrerade till de tre storstäderna. SVT:s ambition är att hela landet ska speglas i programutbudet. Även om SVT inte kan ta ett direkt ansvar för att det ska startas produktionsbolag i fler delar av landet, så uppmanar och uppmuntrar SVT redan i dag produktionsbolag från hela Sverige att lämna programförslag. Processerna är öppna och inbjudande så att produktionsbolag oavsett placering i landet kan inkomma med programförslag. Bland annat säkras detta av att SVT har organiserat intag av programidéer på alla programorter. Det gör att programförslag kan lämnas in i såväl norra som södra, östra och västra Sverige.

Utredningen anser att ersättningen för utvecklingskostnader bör öka. Detta är en fråga som inte bör detaljregleras utan avgöras av public service-bolagen i förhandlingar med branschen.

SVT stödjer att utredningen inte föreslår en tvingande rättighetsfördelning. En tvingande rättighetsfördelning skulle i förlängningen kunna utgöra ett incitament för SVT att begränsa andelen utläggningar, liksom en tvingande utläggningsnivå skulle kunna försämra konkurrensen mellan intern och extern produktion genom att en kvot styr i stället för vem som har den bästa programidén. Det skulle också riskera att ha långtgående negativa effekter på möjligheten att tillgängliggöra programmen för allmänheten, liksom på det nordiska programutbytet.

I syfte att öka transparensen mellan SVT och produktionsbolag eller fria filmare så har gemensamma normalvillkor formulerats. Dessa ska ligga till grund för det dagliga produktionsarbetet och anger inriktningen på de villkor som gäller vid all allmän-tv-produktion.

SVT vill peka på att dialogen med produktionsbolagen – både de enskilda bolagen och intresseorganisationen – från att oftare ha varit konfliktfylld sedan flera år tillbaka är mycket god. Någon reglering har inte behövts. Samarbetet med produktionsbolagen visar att det snarare är genom konstruktiv dialog mellan parterna som bra lösningar som gynnar alla kan hittas. SVT menar att den typen av dialog kan tjäna som föredöme även på andra områden, exempelvis i relation till pressen.

För att åstadkomma en konkurrensneutralitet i valet mellan intern och extern produktion skulle en momskompensationsmodell behöva införas. SVT föreslår att en ny utredning genomförs, förslagsvis efter att den nya finansieringsmodellen är införd.

5.7.3 Bedömning: Det är inte möjligt att rymma tidningen 8 sidor i ett public service-uppdrag utan en principiell förändring av regleringen av public service. Nackdelarna med en sådan förändring uppvägs inte av de fördelar som kan nås med att rymma 8 sidor inom public service.

Som SVT fört fram till utredningen ser vi möjligheter för SVT att producera nyhetsinformation i enlighet med de behov som målgruppen för 8 sidor har. SVT har redan ett uppdrag som syftar till att tillgängliggöra programutbud för personer med olika funktionsvariationer. Detta görs genom en kombination av medieformer. SVT har en stor nyhetsorganisation med ett omfattande nyhetsflöde och som sänder ett brett och varierat nyhetsutbud.

SVT instämmer dock i att den delen av verksamheten som består i att tillhandahålla en tidning med allt vad detta kräver i form av bl. a. prenumerationslösningar, tryck och distribution inte på ett enkelt sätt låter sig rymmas i ett public service-uppdrag. SVT bedriver i dag ingen tidningsverksamhet och har inga önskemål om att börja bedriva sådan.

SVT ser att uppdraget skulle kunna rymmas inom public service genom att man delar upp verksamheten och utvecklar public service-uppdraget för personer med funktionsvariationer, kombinerat med att en institution som Myndigheten för tillgängliga medier tar ansvar för att tillgängliggöra nyheterna från public service i tryckt tidningsform.

SVT anser att det är principiellt olämpligt att denna typ av nyhetsverksamhet ligger under en myndighet. Personer som av olika skäl behöver ta del av lättlästa nyheter har inte många nyhetskällor att välja mellan, och det är då extra problematiskt att ens källa till samhällsinformation är en tidning i myndighetsregi där staten utser chefredaktör och innehållslig inriktning.

6. Förhandsprövning av nya tjänster

6.5.1 Bedömning: Syftet med förhandsprövningen av nya tjänster inom public service är att säkerställa att tjänsternas effekter på mediemarknaden är proportionerliga, dvs inte stör marknaden mer än vad som är nödvändigt för att uppfylla public service-uppdraget. Vissa ändringar i systemet behöver göras för att det ska fungera effektivt och upplevas som legitimt både av public service-bolagen och av andra aktörer på mediemarknaden.

SVT delar inte utredningens bedömning. SVT anser att förhandsprövningen bör avskaffas. De förändringar som utredningen föreslår i detta kapitel är ett ingrepp i public services oberoende. Vidare strider förslaget mot yttrandefrihetsgrundlagens censurförbud, skydd för den redaktionella friheten och dess bestämmelser om etableringsfrihet. SVT anser inte heller att förhandsprövningen är relevant för en svensk kontext. SVT vidhåller att det endast är om public service vill gå utanför det uppdrag som givits av riksdagen som en prövning ska genomföras och då i en öppen och transparent process.

Förhandsprövningen försvagar oberoendet gentemot politiken

Kommitténs förslag innebär att en betydande makt över public service förs från riksdagen till regeringen och dessutom på ett sätt som griper in i enskilda publicistiska överväganden – något som tydligt avviker från svensk tradition om redaktionellt oberoende.

Public service-verksamheten har i decennier bedömts vara av så stort samhällsvärde att verksamheten regelbundet analyseras, utreds och utvecklas i en demokratisk process som utmynnar i och kommer till uttryck i sändningstillstånd och anslagsvillkor. Vanligen deltar samtliga riksdagspartier i processen för att skapa en så bred förankring som möjligt. Det är regeringen som slutligen utfärdar sändningstillståndet, men det har sin grund i ett beslut i Sveriges riksdag. Detta beslut kan regeringen inte avvika ifrån. Sändningstillstånd och villkor är formulerade på en övergripande generell nivå med intentionen att skapa bästa möjliga förutsättningar för oberoende.

Genom förhandsprövningen kringkärs riksdagen och makten flyttar till regeringen. Regeringen får ett direkt inflytande över verksamheten vid sidan av den breda, transparenta och demokratiska riksdagsprocessen. Från en reglering med majoritetsbeslut i riksdagen går man till ett enkelt regeringsbeslut. En riksdag kan ge i uppdrag till public service att utveckla sin

verksamhet inom ett område, men när nya tjänster som en följd av detta ska lanseras kan regeringen, om den tycker annorlunda, enkelt besluta att tjänsterna skall upphöra eller aldrig starta. På samma sätt kan en regering välja att ge bolagen rätt att starta fler tjänster än riksdagen beslutat.

Skulle systemet dessutom tillåta att andra parter kan anmäla en tjänst för förhandsprövning förvärras problemet. Flera exempel på sådana tjänster som förts fram att de borde ha prövats rör rena programsajter med få användare och ytterst småskaliga resurser till sitt förfogande, trots att systemet är till för att testa nya tjänster av större betydelse. Detta tyder på att det föreligger en risk att möjligheten för andra parter att anmäla skapar både en förväntan på och förevändning för regeringen att successivt ingripa mer och mer i bolagens publicistiska verksamhet. Utan en mycket hög och tydlig tröskel för vad som ska prövas, riskerar det i praktiken bli närmast godtyckligt vilka förändringar som kräver förhandsprövning eller inte.

Enbart i fyra europeiska länder, Sverige, Irland, Nederländerna och Norge, fattas det slutliga beslutet om tjänsten skall godkännas av regeringen. Problemet försvinner dock inte om man flyttar beslutandemakten till en myndighet, som Myndigheten för press, radio och tv (MPRT) eller Konkurrensverket. Självfallet är även publicistisk styrning genom en myndighet problematisk. Vad gäller MPRT uppstår även en problematik kring dubbla roller om den som granskar om public service uppfyllt uppdraget också ska lämna tillstånd till den. Även detta är problematiskt ur ett oberoendeperspektiv.

Förhandsprövningen försvagar oberoendet gentemot kommersiella intressen

Kommitténs förslag att berörda intressenter ska ha möjlighet att anmäla public services aktiviteter för förhandsprövning gör att kommersiella intressen och strategier ges en direkt möjlighet att påverka public service. Tolkningsföreträdet flyttas till de aktörer som har mest intresse av att public service begränsas. Detta innebär att det kommersiella inflytandet över public service ökar och oberoendet minskar.

SVT tror att svenska medier är i behov av mer samarbete för att möta utmaningarna som kommer av globala plattformars intåg. Public Service-bolagen har därför under de senaste åren tagit flera steg för att samarbeta med och visa hänsyn till kommersiella mediers förutsättningar. De förändringar som kommittén föreslår riskerar i stället att öka konfliktytorna mellan svenska medier snarare än att främja samarbete. Denna punkt utvecklas under 6.5.3.

Förhandsprövningen är inte förenlig med YGL.

Yttrandefrihetsgrundlagen bygger på principerna om censurförbud, YGL 1:3, och redaktionell frihet, YGL 3:4. SVT menar att det inte går att bedöma en ny tjänst utan att beakta innehållet. Därmed kommer en förhandsprövning att automatiskt stå i strid med censurförbudet och skyddet för den redaktionella friheten enligt yttrandefrihetsgrundlagen. En förhandsprövning som leder till att regeringen förbjuder SVT att publicera en tjänst på internet innebär även ett ingrepp i den grundlagsfästa etableringsfriheten. Denna punkt utvecklas under 6.5.5.

Negativ påverkan på program- och tjänsteutveckling

Sedan förhandsprövningen infördes 2010 har SVT sett tydliga negativa konsekvenser av införandet. Såväl kreatörer som externa privata leverantörer har tvekat att lämna förslag som kan innebära en långt utdragen process. Med de föreslagna förändringarna kommer de negativa konsekvenserna att förstärkas ytterligare. Minst två myndigheter och direkta konkurrenter till förslagsläggaren ska granska förslaget innan regeringen fattar beslutet om tjänsten ska tillåtas eller förbjudas.

SVT:s utveckling av nya tjänster kan även gynna andra aktörer. I sin egenskap av public service-bolag är det inte orimligt att SVT ska vara beredd att ta de risker som ligger i utvecklingskostnader för ny teknik och nya tjänster. I många fall kan sådana investeringar i förlängningen komma hela branschen till del. SVT:s bedömning är att det finns en klar risk att en tjänst som SVT Play inte hade kommit till stånd om den hade definierats som en tjänst som skulle behöva genomgå förhandsprövning. Utöver att ha givit stora värden till avgiftsbetalarna har SVT Play även fungerat som förlaga för många andra aktörers play-tjänster vilka i dag bär sig kommersiellt.

Förhandsprövningen är inte relevant i Sverige

Förhandsprövningen är enligt SVT inte relevant i den svenska kontexten. Modellen konstruerades ursprungligen för den brittiska mediemarknaden och de problem som upplevdes finnas i styrningen av BBC, där det bland annat till skillnad från det svenska fallet inte fanns en tydlig åtskillnad mellan de olika rollerna i systemet när det gällde tillståndsgivning och tillsyn. Den brittiska styrningen skiljde sig även på andra sätt väsentligt från den svenska, bland annat eftersom man där arbetar med s k service licenses för enskilda kanaler och tjänster. Förhandsprövningen är utformad utifrån denna styrmodell.

Det är enbart ungefär hälften av EU:s länder som valt att införa förhandsprövning. I många av dessa länder skall en prövning gälla nya tjänster som väsentligt skiljer sig från andra tjänster. Flertalet länder specificerar att den prövade tjänsten ska ha en "signifikant" påverkan på marknaden, sträcka sig över en längre tid och kostnaden ska likaså vara signifikant. När det gäller kostnaden specificeras denna till en procentsats av budget. Nya tjänster, för till exempel belgiska RTBF, skall prövas om kostnaden för nya tjänster uppgår till 3% av den totala budgeten. För Sveriges Television skulle detta innebära att nya tjänster som motsvarar en kostnad på 150 miljoner skulle testas.

Endast ett fåtal länder har ett system som tillåter kommersiella aktörer att anmäla tjänster för prövning.

Akademiska analyser på europeisk nivå (Moe&Donders *Exporting the Public Value Test*, 2011; Stuart Cunningham *The New Normativity: The Innovation Imperative*, 2012; Corinne Schweizer, *Public Service Media (Online) As Commons – Theoretical Considerations And A Comparative Analysis Of Online Platforms* (2014) har samstämmigt visat att förhandsprövningen skapat stora byråkratier, kostat avsevärda summor och varit mer eller mindre verkningslös oavsett hur konstruktionen sett ut. Av de 100-talet prövningar som genomförts inom EU har mindre än en handfull nya tjänster befunnits ha en sådan marknadspåverkan att de lagts ned. Den positiva effekt som framhållits är att förhandsprövningsinstrumentet påvisat vikten av ett public service-utbud i en digital miljö.

Kritik mot rådande system

Utredningen motiverar en förändring av systemet med att det är ifrågasatt av kommersiella medieaktörer och EU-kommissionen. Det är korrekt att några svenska medieaktörer har vänt sig till EU för att påkalla kommissionens intresse. EU-kommissionen har sedan ställt frågor på tjänstemannanivå till den svenska regeringen om det svenska systemet. Någon formell kritik har dock inte riktats mot Sverige och man har inte initierat en formell process. EU-kommissionens konkurrenskommissionär Margrethe Vestager har tvärtom i flera sammanhang använt Norden som exempel på hur god samverkan i ett dualt mediasystem kan se ut för allmänhetens bästa samtidigt som det finns goda möjligheter för kommersiella aktörer.

Som beskrivits under 5.2.4 finns det inte stöd i forskningen att public service stjälar publik eller minskar publikens betalningsvilja för kommersiella medier. Likaså har de marknadspåverkansutredningar som gjorts inte kunnat finna belägg för att en eventuell

negativ marknadspåverkan av public service skulle vara särskilt stor, i alla fall inte så stor att den inte vägdes upp av en positiv samhällsnytta (*Utveckling och påverkan i allmänhetens tjänst* (2015)).

6.5.2 Förslag: Förhandsprövningen begränsas till nya tjänster av större betydelse, och väsentliga ändringar av befintliga tjänster, inom ramen för den kompletterande verksamheten.

SVT avstyrker förslaget då SVT anser att förhandsprövningen bör avskaffas helt.

De invändningar mot systemet som har lyfts ovan kvarstår även om prövningen enbart omfattar den kompletterande verksamheten. SVT delar inte utredningens bedömning i avsnittet 10.1.1 att en förändring av systemet i denna riktning skulle ha små konsekvenser.

Utredningen beskriver inte var gränsen går för nya tjänster eller vad väsentliga ändringar av befintliga tjänster innebär, vilket i synnerhet kan bli ett problem om tolkningsföreträdet kring vad som ska provas förs till Myndigheten för press, radio och tv. Det kan handla om under hur lång tid en tjänst kan anses vara ny, vilken omfattning en sådan tjänst ska ha och vad som är en väsentlig förändring.

Om förhandsprövningen inte avskaffas bör den begränsas till den kompletterande verksamheten. Man bör då även definiera tydligare vad som bör ses som nya tjänster och väsentliga ändringar.

6.5.3 Förslag: Berörda intressenter ska hos MPRT kunna begära att en ny tjänst eller en väsentlig ändring av en befintlig tjänst hos någon av public service-bolagen ska förhandsprövas. Om myndigheten utifrån en sådan begäran bedömer att en förhandsprövning är nödvändig ska den genomföra en sådan enligt riktlinjerna för detta. Om regeringen efter genomförd förhandsprövning inte godkänner en tjänst som redan har lanserats ska bolaget upphöra att erbjuda tjänsten.

SVT avstyrker utredningens förslag. Kommitténs förslag att berörda intressenter ska ha möjlighet att anmäla public services aktiviteter för förhandsprövning gör att kommersiella intressen och strategier ges en direkt möjlighet att påverka public service och riskerar att leda till en allt mer detaljerad styrning från regering och myndigheter av public service. Tolkningsföreträdet bör liksom i dag ligga hos public service-bolagen.

Det finns i dag inga sakliga belägg för att SVT har startat tjänster som haft en oproportionerlig negativ effekt på andra marknadsaktörer sett i relation till samhällsnyttan.

Att public service-bolagen inte sedan förhandsprövningen infördes själva anmält något för prövning framförs ibland som ett belägg att systemet inte fungerar. Underförstått menar vissa att SVT medvetet skulle ha underlåtit att inte anmäla en tjänst som borde falla inom regelverket. Detta vill SVT tillbakavisa. Sedan systemet med förhandsprövning infördes har SVT infört interna processer för att utvärdera huruvida en planerad ny tjänst skall anmälas för förhandsprövning efter det att försöksperioden avslutats. Flera sådana analyser har genomförts – och redovisats i public serviceredovisningen. Att SVT efter en försöksperiod valt att lägga ner en tjänst och därmed inte anmält tjänsten för prövning är inte detsamma som att systemet inte fungerar. Utifrån analyser av publikens behov har SVT idag ett större fokus på löpande utveckling av de befintliga tjänsterna, i stället för start av nya.

SVT ser flera risker med förslaget att ge utrymme för kommersiella intressenter att anmäla public service-tjänster för förhandsprövning. Public service ska i första hand se till det allmänna och allmänhetens bästa. Det har sedan public service infördes i Sverige varit en premiss och förutsättning för bolagens existensberättigande att de inte skall påverkas av kommersiella intressen. Att ge kommersiella intressenter möjlighet att initiera processer mot enskilda publicistiska initiativ är ett väsentligt ingrepp i denna grundläggande premiss för public service. Detta kommer att påverka verksamheten och allmänhetens förtroende för bolagen i en negativ riktning.

Att "berörda intressenter" ska ges möjlighet att anmäla tjänster utan att närmare definiera vad som skall omfattas av "berörda intressenter" skapar utrymme för godtycklighet. Mediemarknaden är i dag internationell, vilka av alla kommersiella bolag som svenska konsumenter har tillgång till kan anses vara berörda av public service-verksamhet? En berörd intressent måste kunna påvisa att den faktiskt påverkas. Förslaget riskerar att leda till att det inkommer många ansökningar som inte uppfyller kriterierna för tjänster som ska prövas, men det skapar förväntningar på att förhandsprövning ska ske. Det kan sänka trovärdigheten både för public service och de organ som har att hantera förhandsprövningen. Det kan även leda till att prövningar sätts igång utan att det är befogat, vilket hämmar bolagens utvecklings- och yttrandefrihet. Vidare kommer en omfattande byråkrati att byggas upp inom myndighet respektive public service-bolagen för att hantera en mer omfattande förhandsprövningsprocess. För att undvika en sådan situation skulle det behövas tydliga preciseringar av vilka krav som ska gälla för att en extern intressent ska kunna anmäla en tjänst.

Det är av stor vikt att bolagen kan fortsätta driva en tjänst samtidigt som prövning pågår. Om bolaget lagt ner en tjänst under tiden prövning pågick, för att sedan starta upp den igen när man fått godkänt av regeringen, skulle det innebära extra kostnader och en risk att tjänsten misslyckas. Det skulle även innebära att staten förbjöd en grundlagsskyddad verksamhet som skulle varit tillåten att verka, vilket rimligen måste ses som ett allvarligt problem.

6.5.4 Förslag: Anmälan till förhandsprövningen behöver inte göras om verksamheten pågår i högst sex månader. Denna tidsgräns ska gälla även om tjänsten är begränsad geografiskt eller i fråga om publik, eller om avsikten med tjänsten är att få erfarenheter av och kunskap om en ny teknik eller innovativ tjänst.

SVT avstyrker utredningens förslag.

Sex månader är en mycket kort tid för att starta en tjänst, testa den och utvärdera om den har fyllt sitt syfte. Förslaget saknar förankring i hur utvecklingsverksamhet bedrivs. Den kortare försöksperioden kommer att kraftigt hämma utvecklingen av tjänster för public service-bolagen. Om förhandsprövningen blir kvar bör man behålla den tolv månadersgräns som finns i dag.

6.5.5 Bedömning: Förhandsprövningen enligt kommitténs förslag strider inte mot yttrandefrihetsgrundlagens principer om censurförbud, redaktionellt oberoende eller etableringsfrihet.

SVT delar inte utredningens bedömning.

Yttrandefrihetsgrundlagen bygger på principen om censurförbud, YGL 1:3. Förhandsgranskningen i dess samtliga delar, men främst marknadsprövningen, handlar om värdering av själva innehållet i en ny tjänst. Därutöver skall en bedömning göras av tjänstens potential i användarledet och hos publiken, dess vikt för samhället och påverkan på en existerande marknad, eller om tjänsten är en innovation, på en hypotetisk och potentiell marknad. SVT menar att det inte går att bedöma en ny tjänst utan att beakta innehållet för att kunna svara på de frågor som anges i Anslagsvillkoren punkt 11.

Det är innehållet i tjänsten och inte den tekniska utformningen av den som är av avgörande betydelse för: tjänstens värde för publiken, relevans för uppdraget, vad tjänsten tillför i relation till existerande eget utbud, vad tjänsten tillför i relation till existerande andras utbud, vilken målgrupp tjänsten riktar sig till, förväntad användning, tjänstens marknadspåverkan. Detta kan bli särskilt problematiskt vid prövning av befintliga tjänster som ändras. Det handlar ofta om innehållsliga ändringar, vilket då blir upp till regeringen att ta ställning till.

Förhandsprövningen bryter också mot den redaktionella friheten, YGL 3:4, eftersom SVT inte har frihet att fatta självständiga beslut om till exempel en nyhetstjänst ska få finnas eller inte. Detta är i stället upp till regeringen att bestämma.

Yttrandefrihetsgrundlagen innehåller även bestämmelser om etableringsfrihet, dock gäller olika regler för etableringsfriheten beroende på hur sändningarna av radio och tv sker. När det gäller trådsändningar som exempelvis sändningar via internet, råder i huvudsak samma etableringsfrihet som för tryckta skrifter, YGL 3:1. En förhandsprövning som leder till att regeringen förbjuder SVT att publicera en tjänst på internet, som omfattar SVT:s kärn- eller kompletterande verksamhet, innebär ett ingrepp i den grundlagsfästa etableringsfriheten.

7. Uppföljning och redovisning

7.2.1 Bedömning: Det bör från 2020 införas en möjlighet för public service-bolagen att tillgodoräkna sig en viss andel av verksamheten genom tråd vid uppfyllandet av public service-uppdraget. Att granskningsnämnden för radio och tv beaktar denna verksamhet i sin uppföljning av innehållsuppdraget strider inte mot YGL:s bestämmelse om etableringsfrihet för tillhandahållanden i tråd.

SVT delar utredningens bedömning.

Medieanvändningen förändras snabbt och skiftet går mot online-användande. Det är i dag en självklarhet för en stor del av publiken att ta del av public service-bolagens utbud på en rad olika plattformar. Traditionell radio och tv står sig alltså starkt. Men för många är det numera naturligt att också ta del av nyheter och program via datorn och mobilen när de själva väljer. Det kan handla om barn och tonåringar som när de själva har tid och lust söker upp sina favoritprogram. Eller personer med funktionsnedsättning som på webben kan få kompletterande information i form av text och bild. För många kan public service leverera bättre på sina uppdrag genom internetverksamheten. Det är då av stor betydelse att bolagen också kan tillgodoräkna sig innehåll online även innan en onlinereglering införs. Redan i dag är det närmare en och en halv miljon av svenskarna som varje vecka tar del av SVT:s utbud men enbart online. Antalet kan förväntas växa kraftigt under nästa tillståndsperiod.

SVT delar utredningens bedömning att ett beaktande är förenligt med YGL:s bestämmelse om etableringsfrihet. Ett sådant positivt beaktande medför inte några skyldigheter eller andra inskränkningar – villkor/krav – av programföretagens möjligheter att använda internet och kan därför åstadkommas utan grundlagsändringar. Ett sådant beaktande medför inte heller enligt SVT:s bedömning att det allmänna ställer några villkor/krav på innehållet i vad som ska sändas, det vill säga det utgör inget intrång i det redaktionella oberoendet.

I sändningstillstånd och villkor finns ett antal definitioner som kommer att behöva anpassas successivt i och med ett beaktande, en onlinereglering och därefter en eventuell teknikneutral reglering. Det gäller bland annat de fall där tillståndet talar om "sändningar" som i flera fall bör beskrivas som "sändningar och/eller tillgängliggöranden".

7.2.2. Förslag: Det införs ett villkor i public service-bolagens sändningstillstånd om att tillståndsvillkoren ska uppfyllas i marknätet men att ett visst tillgodoräknande får göras för den verksamhet som bedrivs på internet. Det införs ett krav i anslagsvillkoren att bolagen, för det fall de önskar tillgodoräkna sig verksamhet på internet inom en viss programkategori, ska redovisa denna verksamhet tydligt och utförligt i public service-redovisningen.

SVT tillstyrker utredningens förslag.

SVT anser att det är lämpligt att ett sådant tillståndsvillkor införs. SVT instämmer i att verksamhet som ska tillgodoräknas ska redovisas i public service-redovisningen. Precis som tillståndet behöver dock redovisningen av vissa villkor justeras för att ta hänsyn till online-verksamheten, reprisbegreppet är exempelvis inte relevant online. Uppdraget att arbeta om redovisningen bör vila på programbolagen.

7.2.3 Förslag: Public service-bolagen får vid uppfyllandet av innehållsuppdraget tillgodoräkna sig verksamhet som bedrivs på egna plattformar på fritt tillgängliga och öppna delar av internet. Varje enskilt innehållsvillkor ska huvudsakligen uppfyllas i marknätet. TillgodoräknanDET får endast omfatta linjära sändningar eller tillhandahållanden av program. Samma program får inte tillgodoräknas mer än en gång under ett år.

SVT tillstyrker utredningens förslag till viss del, men anser att kravet bör formuleras på ett sådant sätt att det finns flexibilitet gällande hur stor del av onlineverksamheten som kan tillgodoräknas över tid.

Utredningen föreslår att kraven huvudsakligen ska uppfyllas i marknätet. Med tanke på den förändrade medieanvändningen är det rimligt att detta krav formuleras så att det medger en flexibilitet där en större del av internetverksamheten kan tillgodoräknas över tid

SVT anser att det är rimligt att det är verksamheten på egna tjänster på fritt tillgängliga och öppna delar av internet som ska räknas. SVT välkomnar att både de egna webbplatserna och apparna räknas in. Formuleringen bör vara sådan att den tar hänsyn till teknikutvecklingen och eventuella kommande tekniska lösningar som uppfyller motsvarande principiella kriterier.

Det är rimligt att bolagen inte får tillgodoräkna sig ett program mer än en gång om det är fråga om parallellsändning. SVT välkomnar även att program som sänts linjärt ett år och sedan publiceras i SVT Play ett annat år kan beaktas. Det motsvarar de principer som gällt för marknätssändningarna.

Som ovan nämnts bör bolagen ges i uppdrag att anpassa redovisningen så att onlineverksamheten kan tillgodoräknas.

7.3.1 Förslag: Granskningsnämndens bedömning av om public service-bolagen har uppfyllt sitt uppdrag ska ske vartannat år i stället för varje år. Public service-bolagen ska fortsatt lämna public service-redovisningar årligen och uppföljningen ska därmed baseras på två redovisningar.

SVT anser att det vore lämpligare med en årlig uppföljning, men att den blir mer övergripande.

Precis som utredningen anser SVT att public service-redovisningarna fyller en viktig funktion för att ge insyn i verksamheten och att visa hur programbolagen uppfyller kraven. Att göra uppföljningen vartannat år innebär dock att svenska folket och bolagen inte får ett kvitto på det som producerats förrän efter flera år. SVT påbörjar planeringen för 2020 års utbud 2018. Detta redovisas sedan i public service-redovisningen i mars 2021. Enligt utredningens förslag skulle en bedömning av det som planerades 2018 först komma i juni 2022.

SVT ser positivt på att Granskningsnämnden får mer tid till att bedriva sin ordinarie granskningsverksamhet och hantera inkommande anmälningar. Det är viktigt ur förtroendesynpunkt att tittare som anmält program får besked snabbare än vad som sker i dag, då det kan ta upp emot ett år innan ett ärende har avgjorts. Det är också positivt för SVT:s verksamhet om handläggningstiden blir kortare eftersom SVT då får snabbare besked om programinnehåll har brutit mot regelverket och snabbare kan vidta eventuella åtgärder för att misstag inte ska upprepas.

Den utvärdering och bedömning av om SVT i sin helhet har uppfyllt public service-uppdraget som görs av Granskningsnämnden är väldigt detaljerad. I stället för att göra en än mer omfattande utvärdering vartannat år, vore det lämpligare om den nuvarande granskningen görs mer övergripande och i ökad grad tar fäste på saker av större vikt än vad som sker i dag.

7.3.2 Förslag: En public service-dialog med SR, SVT och UR, samt företrädare från regeringen, branschaktörer och intresseorganisationer ska arrangeras under kommande tillståndperiod. Resultatet av diskussionerna ska offentliggöras för att stimulera till allmän debatt om public service-bolagens uppdrag och hur dessa uppfylls.

SVT tillstyrker utredningens förslag delvis, men anser att fler aktörer bör bjudas in till dialogen.

SVT anser att halvtidsavstämningen tidigare har varit otydlig vad gäller utformning och funktion. Det är därför välkommet att denna ersätts. Med den återkommande och omfattande helhetsgranskningen av verksamheten är en halvtidsöversyn överflödig. Däremot behöver det finnas ventiler i systemet som innebär att både ekonomiska och andra villkor kan ändras om drastiska förändringar i omvärlden påkallar det. Villkoren bör bara kunna ändras om de ingående parterna är överens.

Det kan var positivt med en dialog som ger möjlighet att lyfta utmaningar av olika slag, så som ekonomiska sådana. Public service finns dock för att fylla demokratiska, sociala och kulturella behov och har särskilda uppdrag som formuleras i sändningstillståndet. Med tanke på dessa uppdrag är det inte rimligt att dialogen - en diskussion om public service-uppdraget,

utmaningar och lösningar – enbart ska inkludera programföretagen och kommersiella medier. Dialogen bör även inkludera akademi och de intresseorganisationer som representerar grupper programbolagen har särskilda uppdrag för.

Syftet med dialogen är *inte* att ändra villkoren för verksamheten under innevarande tillståndsperiod utan snarare att i systematisk ordning föra upp viktiga frågor för diskussion mellan civilsamhället, marknaden och public service-bolagen. Det kan i det läget vara betydligt lämpligare att public service-bolagen åläggs att svara för en sådan öppen och transparent process än att staten gör det, med förutsättningen att civilsamhället/marknaden ges möjlighet att ta upp de frågor som önskas. Detta är också i linje med hur uppdraget formulerats när det gäller kraven på dialog med personer med funktionsnedsättning och minoritetspråksgupper.

7.4.4 Förslag: Public service-bolagen ska i sin redovisning av intäkter vid sidan av avgiftsmedel specificera vilka kommersiella samarbeten som har ingått i dessa.

SVT tillstyrker förslaget till viss del, men anser att kravet inte bör formuleras som att SVT ska "specificera" de kommersiella samarbetena.

SVT:s självklara ambition är att vara transparent med intäkterna vid sidan av avgiftsmedlen. Under nuvarande tillståndsperiod har tyvärr problem uppstått eftersom SVT inte har fått en tydlig bild av Granskningsnämndens definition av kommersiella samarbeten och hur dessa ska redovisas. Utifrån den kritik som Granskningsnämnden har framfört har redovisningen anpassats varje år för att redovisa på det sätt som SVT uppfattat att nämnden önskar, men kritiken har kvarstått. SVT menar att detta beror på att redovisningskravet är otydligt formulerat i dag.

SVT:s intäkter består vid normalår till ca 94 % av anslagsmedel. Till detta kommer knappt 5 % övriga intäkter och 1 % intäkter från sidoverksamheten. SVT klassificerar de övriga intäkterna som kommersiella samarbeten. Några andra kommersiella samarbeten finns inte. SVT fakturerar över tusen kunder per år för kommersiella samarbeten, alltifrån stora samproduktionsbidrag till försäljning av en minut arkivfilm. Det är inte rimligt eller meningsfullt att redogöra för varje sådant uppdrag. SVT kan inte heller redovisa varje enskild uppgörelse på grund av affäretik och sekretess. De kommersiella samarbetena rör sig framför allt inom sju kategorier, varför SVT har valt att dela upp redovisningen utifrån dessa sju. Varje kategori beskrivs och ett flertal exempel redovisas liksom den totala intäkten per kategori. Redovisningen beskriver också utvecklingen över tid. Detta är helt i linje med hur så gott som all ekonomisk redovisning sker.

För varje år som nämnden lämnat synpunkter på redovisningen av kommersiella samarbeten har SVT utvecklat redovisningen på det sätt som SVT uppfattat att nämnden önskat. Nämnden har därefter återkommit med ett underkännande men utan att på ett för SVT förståeligt sätt – trots uppföljande frågor – kunna förklara på vilket sätt som redovisningen brister. SVT noterar att SVT får kritik för redovisningen trots att den är betydligt mer heltäckande än SR:s och UR:s. SVT finner det anmärkningsvärt. SVT menar att den nuvarande redovisning som för år 2017 utvecklats med bland annat fler exempel på samarbeten i de olika kategorierna och vilka aktörer/typer av aktörer som SVT samarbetar med i respektive kategori, borde vara tillräcklig för den som vill veta vilka slags intäkter som SVT har och hur stora de är. Utredningen anser att fler exempel kan vara lämpliga, vilket SVT inte har några invändningar emot. I närmsta redovisning avser SVT att ytterligare bygga på redovisningen med fler exempel.

Utredningen skriver på sidan 262 att man vill att bolagen ska exemplifiera vilken typ av samarbeten det kan handla om, men i förslaget skriver man att bolagen ska "*specificera* vilka

kommersiella samarbeten som har ingått". Med ordet specificera menas dock att något ska anges i sin helhet eller i stor detalj, vilket inte verkar vara utredningens avsikt. SVT befarar att utredningens förslag kommer leda till att samma tolkningsproblem kvarstår. SVT anser därför att det är mycket angeläget att det i anslagsvillkoren förtydligas hur detta ska redovisas. Bolagen kan dela upp samarbeten i kategorier, men det är inte meningsfullt att dela upp i fler kategorier än vad SVT redan gör. SVT kan inom de olika kategorierna av kommersiella samarbeten ge fler exempel, men kommer aldrig att kunna redovisa alla samarbeten. Utredningen föreslår att programbolagen ska exemplifiera vilka grupper av aktörer som kommersiella samarbeten ingås med, men det görs redan i dag under varje kategori i redovisningen.

SVT föreslår mot bakgrund av detta att anslagsvillkoren ändras så att SVT särskilt ska redovisa:

- Företagets intäkter vid sidan av avgiftsmedel i lämpliga kategorier, inklusive samtliga intäkter från kommersiella samarbeten och, för varje kategori, exempel på sådana samarbeten.

Detta skulle då ersätta dagens två separata redovisningspunkter, dvs att redovisa för företagets intäkter vid sidan av avgiftsmedel och vilka kommersiella samarbeten som företaget deltagit i och vilka intäkter de genererat.

7.4.5 Förslag: SR, SVT och UR ska redovisa hur oberoendet säkerställs vid kommersiella samarbeten.

SVT tillstyrker utredningens förslag att redovisa hur oberoendet säkerställs vid kommersiella samarbeten.

Liksom för kommersiella samarbeten i stort kan en sådan redovisning inte bygga på att SVT ska visa hur detta har säkerställts i varje enskilt avtal, utan måste bygga på principer för hur bolaget arbetar generellt med att säkerställa oberoendet i kommersiella samarbeten.

8. Förvaltningsstiftelsens styrelse, ägarroll och finansiering

8.1 Förslag: Stiftelseförordnandet ändras så att det framgår att styrelseledamöterna ska utses utifrån krav på kompetens, integritet och lämplighet. Stiftelseförordnandet ska också ändras så att de krav på kompetens, integritet och lämplighet som gäller för ordföranden uttryckligen framgår.

SVT tillstyrker utredningens förslag.

Liksom förslaget som lades i utredningens delbetänkande, att aktiva riksdagspolitiker inte kan sitta i Förvaltningsstiftelsens styrelse, stärker detta programbolagens oberoende. För att stärka förslaget skulle man även kunna införa en karensperiod för aktiva riksdagsledamöter, det vill säga att de inte kan sitta i stiftelsen inom en viss tid från det att de varit riksdagsledamöter.

8.2 Bedömning: Förvaltningsstiftelsens uppgifter som ägare bör inte utökas till att omfatta uppföljning av programföretagen har uppfyllt sina public service-uppdrag.

SVT delar utredningens bedömning.

Förvaltningsstiftelsen uppgifter bör fortsatt vara att vara en buffert gentemot staten och att utse styrelserna. Det vore inte lämpligt att de också ska granska om programföretagen uppfyllt sina uppdrag, en uppgift som Granskningsnämnden redan har. En sådan uppgift skulle kunna riskera att uppföljningen och förvaltningsstiftelsen som sådan politiseras.

SVT vill dock betona att det är angeläget att staten ser över också Granskningsnämndens oberoende, exempelvis vad gäller systemet och kriterier för utnämningar till nämnden, myndighetsstrukturen och programbolagens möjlighet att överklaga beslut i nämnden. SVT uppfattar att detta, åtminstone till del, ingår i Radio och TV-lagsutredningen samt grundlagsutredningens uppdrag.

8.3 Förslag: Förvaltningsstiftelsen tillskjuts ytterligare stiftelsekapital om 35 mkr från ps-kontot.

Bedömning: En beräkning av beloppet som ska tillskjutas bör göras med utgångspunkt i aktuella prognoser över utvecklingen av stiftelsens kostnader och avkastningen av stiftelsekapitalet.

SVT tillstyrker utredningens förslag.

9. Ekonomiska förutsättningar

9.2.3 Förslag: För 2020 tilldelas SR 3 077,1 mkr, SVT 5 041,2 mkr och UR 445,1 mkr. Medelstillsdelningen till respektive bolag höjs därefter med 2 % per år under tillståndsperioden

SVT tillstyrker utredningens förslag gällande uppräkningsen, men vill peka på ett antal ekonomiska frågor och vägval när det gäller resurstillsdelningen. Mot bakgrund av ökade samhällsbehov inom bland annat journalistik, den globala konkurrensen som svenskt tv-innehåll möter inom framför allt drama, barn och fakta, ökade krav på säkerhet och beredskap samt omfattande kostnader för tv för parallella verksamheter i online och broadcast finns det anledning att överväga ytterligare resursförstärkning.

Fortsatt rationaliseringstryck

SVT menar att en fortsatt uppräkningsen på två procent är en rimlig avvägning mellan utvecklingsbehov och rationaliseringstryck. Med tanke på de kostnadsökningar som tv-branschen präglas av, kommer denna uppräkningsen innebära ett särskilt hårt rationaliseringstryck på SVT.

SVT har under tillståndsperioden redovisat en lång rad rationaliseringar, exempelvis den omläggning av produktionen som möjliggjorde en utökad lokal verksamhet eller de egna distributionslösningarna som byggts upp och som motverkat ökade kostnader för onlinedistributionen. För närvarande pågår ytterligare omläggning av utsändningsverksamheten och omställningar i syfte att öka effektiviteten i programproduktionen. Ett besparingsprogram om 50 mkr i nivåsenkningar för stödfunktioner och teknik är under genomförande. Till det kommer att SVT löpande omprövar och lägger ner program för att finansiera nya satsningar.

Trots löpande rationaliseringar under kommande tillståndsperiod kommer det krävas tuffa prioriteringar och att SVT drar ner på vissa områden.

Med tanke på de kostnadsökningar SVT står inför finns det därför skäl att överväga ytterligare förstärkningar av ekonomin för att kunna hålla samma kvalitet som i dag. Inom några områden krävs dessutom kvalitetshöjningar, vilket också motiverar ökad finansiering. Utredningen fokuserar framför allt på behovet av ökade resurser inom journalistiken, vilket gör att andra viktiga områden inte analyserats i tillräcklig utsträckning.

Medel för stärkt journalistisk verksamhet i svagt bevakade områden.

Utredningen föreslår ett ökat speglingsuppdrag, vilket SVT bejakar. Mot bakgrund av de kostnadsökningar som verksamheten står inför, är det helt nödvändigt att det ökade speglingsuppdraget kommer med extra medel. Det ger SVT möjlighet att utveckla den opartiska och sakliga journalistiken inom underbevakade områden, ämnesmässigt såväl som geografiskt. SVT kan öka den journalistiska närvaron runt om i landet.

Kvalitetshöjning för drama, fakta och barnprogram

Konkurrensen från internationella plattformar och tv-företag ökar. Detta syns särskilt inom områden som drama, fakta/dokumentär och kommersiellt barninnehåll. Aktörer som Netflix och HBO kan gå in med betydande summor i drama- och dokumentärproduktioner eftersom de producerar för en global marknad. Utvecklingen är också påtaglig inom barnprogrammen, där en allt större del av tittandet går till de amerikanska tjänsterna, som många gånger helt saknar en tydlig pedagogisk tanke och i flera fall tillhandahåller miljöer där barnen kan utsättas för olämpligt innehåll.

Allt detta gör att svenskt innehåll får svårare att konkurrera och riskerar att trängas ut av i synnerhet amerikanskt innehåll. Publiken förväntar sig att SVT:s innehåll och tjänster ska ha samma kvalitet och det kräver ökade resurser. SVT anser därför att man bör överväga resurser för en kvalitetssatsning på innehåll inom framför allt de tre ovannämnda områdena drama, fakta/dokumentär och barn.

I produktionerna samverkar SVT även med både svenska produktionsbolag och internationella finansiärer, vilket gör att satsningar på fiktion och fakta i SVT har positiva effekter på den svenska innehållsmarknaden i stort. Inte minst ger det svenska kreatörer möjlighet att utvecklas och bidrar till en stabil kreativ industri. Omprioriteringar från andra genrer skulle med stor sannolikhet ha en negativ effekt på SVT:s möjligheter att utföra uppdraget. Det handlar om möjlighet att genom en bredd av program nå ut och vara till för alla, men framför allt om att programmen i alla genrer på olika sätt bidrar till public service-uppdraget genom att svara mot samhällets behov av exempelvis bildning, kultur och sammanhållning.

Det är även allt fler aktörer, inte enbart traditionella medier, som ger sig in i kampen om olika former av rättigheter för tv, bland annat sporträttigheter, vilket gör att priset på dessa ökar kraftigt samtidigt som en allt större del av utbudet inte tillgängliggörs avgiftsfritt för allmänheten, utan exklusivt, vilket bidrar till en svagare sammanhållning i samhället. SVT behöver resurser för att kunna uppfylla sitt samlande uppdrag. Detta är av särskild vikt mot bakgrund av samhällets ökande polarisering.

Resurser för säkerhet och beredskap

Ett annat område där SVT anser det motiverat med förstärkningar är säkerhets- och beredskapsområdet. Sveriges säkerhetsläge har försämrats. Vi befinner oss i ett ständigt lågintensivt beredskapsläge. Det medför ökade behov att kunna avvärja säkerhetshot, både i vardagen (SVT hanterar ca 30 säkerhetsincidenter per dag) och i kris. Det handlar även om att undvika desinformation och propagandapåverkan. Viktigast för att säkerställa public service-bolagens roll ur ett säkerhets- och beredskapsperspektiv är att säkra den ordinarie verksamheten: En stark egen journalistisk verksamhet, fortsatta möjligheter att samla hela landet och att utveckla egna kraftfulla plattformar för att undvika ett beroende av internationella aktörer.

SVT har under året fortsatt den förstärkning av säkerhetsarbetet som inleddes för ett par år sedan. Det har bland annat inneburit att SVT under året ökat IT-säkerheten. Flera nya distributionslösningar har under året tagits i drift, både för traditionell tv och online-verksamheten. Den fysiska säkerheten har skärpts. Undersökningarna av hur medievanorna ser ut i kris har systematiserats och delas regelbundet med andra medier och myndigheter. Flera utbildningar har genomförts, bland annat utbildningar särskilt riktade till nyhetsmedarbetare kring hur påverkansförsöken kan gå till och hur man skyddar data och känsliga uppgifter. Övningar har genomförts med SVT:s ledningsgrupper och tekniska reservsystem testats. Ett betydande arbete har bedrivits för att säkerställa journalistiken inför valet. Långsiktigt handlar det också om att öka tittarnas egna källkritiska förmåga. Där har SVT en central betydelse, givetvis i skolan via program som Lilla Aktuellt, men också för vuxna. Medieutvecklingen har ökat behovet av uppdaterad medie- och informationskunskap hos alla i samhället. Ett betydande utrymme har givits i nyhetsbevakningen åt frågor som rör exempelvis hur sociala medier verkar eller hur internationell påverkan på olika val kunnat fastslås.

Utöver detta finns dock centrala insatser som behöver genomföras. SVT lägger för närvarande om sin beredskapsplanering för att bättre svara mot den nya tidens hot och SVT:s roll i ett modernt totalförsvar. Kostnaderna är framför allt kopplade till stärkt digitalt skalskydd (mot bland annat intrång), ökad redundans i onlineverksamheten (parallell lagring och distribution) samt ökad fysisk säkerhet, person- och skalskydd.

Parallella kostnader för verksamheten i marknätet och onlineutveckling samt ökad tillgänglighet

SVT står inför betydande kostnadsökningar inom områden som teknik, distribution och produktion. Precis som exempelvis många tidningar står inför utmaningen att samtidigt hantera stora kostnader för tryck/distribution och utveckling av onlineverksamheten behöver SVT finansiera både verksamheten i marknätet och online för att alla i hela landet ska kunna ta del av den. SVT har samtidigt ytterst begränsade intäkter vid sidan om tv-avgiften, vilket innebär att det är tv-avgiften som behöver finansiera omställningen.

SVT ser betydande kostnadsökningar kopplade till tjänsteutveckling. Kostnaderna behöver öka för att SVT:s tjänster ska kunna svara mot de publika behoven. Satsningarna på egna tjänster är särskilt viktiga då SVT liksom utredningen ser behovet att vara oberoende av externa plattformar såsom sociala medier. Det förutsätter starka egna tjänster som fungerar på alla större operativsystem. Tjänsterna behöver även anpassas för olika funktionsvariationer.

SVT har under lång tid frigjort resurserna för plattformsutveckling inom ramen för ordinarie budget. Utvecklingen visar dock att kostnaderna behöver öka för att SVT:s tjänster ska kunna svara mot de publika behoven, som stiger i takt med att allt fler tar del av medier online och inte minst mot bakgrund av den internationella konkurrensen. SVT skulle behöva öka investeringarna för att driftssäkra tjänsterna samt utforma funktionalitet som svarar mot public service-uppdraget, exempelvis som underlättar för publiken att hitta nya program och som ökar tillgängligheten på olika plattformar.

Med tanke på att fler tar del av innehåll online, i större mängd och bättre kvalitet kommer SVT att ha stigande distributionskostnader kopplade till internet under tillståndsperioden. Video är kapacitetskrävande att distribuera online. Precis som för marknätet behöver SVT – inte minst av säkerhets- och beredskapsskäl – bygga upp redundanta system för internetdistributionen, vilket medför ytterligare investeringskostnader framöver.

Inom broadcast finns en betydande risk för ökade distributionskostnader. SVT har pekat på detta ovan, och anser att staten bör delta i framtagnandet av en plan som säkrar att distributionskostnaderna inte stiger.

Utmaningarna särskilt stora för SVT

SVT vill påpeka att flera av de ekonomiska utmaningarna skiljer sig mellan de olika public service-företagen, vilket också utredningen konstaterar på sidan 289. Tv-produktion är betydligt dyrare, mer rättighetsintensiv och mer komplex än annan medieproduktion. Video är också det överlägset mest kostsamma medieslaget att distribuera online. Att distribuera en timme video kräver exempelvis ca 30 gånger mer datakapacitet än motsvarande mängd ljud. TV-marknaden kännetecknas vidare av hård konkurrens och av kraftiga prishöjningar för rättigheter, talang och teknik. Sverige lägger en betydligt lägre andel av tv-avgiftsmedlen på tv än i jämförbara länder.

Det är också värt att betona att SVT:s ekonomi skiljer ut sig då den i hög grad består av externa kostnader. 61 procent av SVT:s kostnader, knappt 3 miljarder, gick 2017 till externa uppdrag eller upphandlingar. SVT fungerar i så måtto som ett nav på den svenska produktionsmarknaden och investeringar i programbudgeten fortplantar sig vidare i den kreativa sektorn.

9.3 Bedömning: Inga förändringar bör göras i sändningstillstånden när det gäller SR:s och SVT:s möjligheter att sända sponsrade program. SVT bör dock sträva efter att minska publikens exponering för sponsorskyftar.

Bolagen bör värna om integritet gentemot kommersiella intressen genom att redovisa sponsringsverksamheten på ett öppet och transparent sätt.

SVT delar utredningens bedömning. SVT delar också bedömningen att sponsringen ska redovisas på ett transparent sätt, men att det inte krävs någon skärpning mot dagens krav på redovisning. Om krav på minskad exponering införs riskeras möjligheten att tillhandahålla evenemang.

Möjligheten till sponsring av sportevenemang är enligt SVT nödvändig för att public service ska kunna konkurrera om de stora sportevenemangen och framför allt bibehålla mångfalden i

sportutbudet. Sponsringsmöjligheten gör att SVT kan visa även mindre sporter och innebär samtidigt att förbund och/eller arrangörer inom mindre sporter har större möjligheter att attrahera sponsorer. Detta samspel mellan sponsorer, idrottsrörelse och SVT är viktigt för bredden i public service. Möjligheten kan i enskilda fall utgöra en direkt förutsättning för att förvärva en sporträttighet, eller för att tillsammans med kommersiella kanaler förvärva och dela på rättigheter till större sportevenemang så som SVT och TV4 delar på EM och VM i fotboll.

Vid den senaste undersökningen om publikens attityder till sponsring i SVT som gjordes efter 2018 års fotbolls-VM kan man konstatera att publiken inte blivit mer negativa till exponeringar av sponsringsskyltar i sändningarna. Resultatet visar att 52 procent är positiva, 28 procent svarar vet ej och endast 20 procent är negativa till sponsring.

SVT anser att exponeringen av sponsring inte kan minskas utan att det får negativa konsekvenser för ekonomin och för möjligheten att kunna tillhandahålla såväl breda som smalare idrottsevenemang för allmänheten i Sverige. Radio- och tv-lagen ställer krav på att för varje sändning som är sponsrad ska meddelande lämnas i början och slutet av sändningen eller vid ett av dessa tillfällen. Om bara en klart avgränsad del av programmet är sponsrad ska sponsringsmeddelande lämnas i början eller i slutet av den delen. Ett sådant exempel gäller programmet Vinterstudion där ett flertal olika sponsrade evenemang samlas under en titel.

Om krav på att minska exponeringen införs finns det risk att SVT kommer att gå miste om för publiken intressanta evenemang enligt resonemanget ovan om möjligheten att förvärva rättigheter. Det kan innefatta den typen av evenemang som pågår under en längre period och som har många sändningar och därmed fler exponeringar, som fotbolls-VM eller världscupen i längdskidåkning.

Det är värt att notera att reglerna kring sponsring har skärpts över tid. Den är sedan 2010 begränsad till 20 evenemang per år. Från 2016 har också SVT gjort en stramare tolkning av begreppet evenemang och antalet exponeringar har minskat under senare år. 2017 uppgick intäkterna från sponsring till cirka 23 miljoner kronor.